

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

**Ekonomická fakulta
Katedra tělesné výchovy**

**Studijní program: 6208 B Ekonomika a management
Studijní obor: Obchodně podnikatelský obor**

**Cykloturistika a její vliv na rozvoj cestovního ruchu
v regionu Náchodsko**

**Vedoucí bakalářské práce
Mgr. Petr Havel**

**Autor
Jiří Myšák**

2008

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma: „Cykloturistika a její vliv na rozvoj cestovního ruchu v regionu Náchodsko“ vypracoval na základě vlastních zjištění, literatury a materiálů, které uvádím v seznamu literatury.

V Náchodě dne 20. srpna 2008

.....

PODPIS

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji tímto Mgr. Petru Havlovi za odbornou, technickou pomoc a vedení při zpracování mé bakalářské práce.

Jiří Myšák

Obsah

1. Úvod.....	1
2. Cíl práce.....	2
3. Literární přehled.....	3
4. Metodika práce	6
5. Vlastní práce.....	7
5.1 Cykloturistika.....	7
5.1.1 Historie cyklistiky a kola.....	7
5.1.2 Cykloturistika jako aktivita vhodná pro cestovní ruch	9
5.2 Vymezení oblasti Náchodsko	10
5.2.1 Historie.....	11
5.2.2 Vodstvo	13
5.2.3 Fauna a Flóra	14
5.2.4 Přírodní atraktivity.....	15
5.2.5 Kulturní a historické atraktivity	16
6. Analýza regionu z pohledu cykloturistiky	20
6.1 Cyklotrasy a cyklostezky	20
6.2 Ubytovací kapacity	23
6.3 Stravovací kapacity.....	25
6.4 Další služby spojené s cykloturistikou	26
7. Další využití oblastí pro aktivity cestovního ruchu.....	30
7.1 Pěší turistika	30
7.2 Naučné stezky	32
7.3 Vodní aktivity	32
7.4 Horolezectví.....	33
7.5 Zimní sporty	34
8. Marketingový výzkum dotazníkem.....	37
9. Návrhy na zlepšení.....	46
10. Závěr	48
11. Summary.....	50
12. Přehled použité literatury	51
13. Seznam příloh.....	53

1. Úvod

Cestovní ruch patří mezi nejdynamičtější odvětví. Jeho ekonomický význam je výrazný nejen pro celosvětovou ekonomiku, ale i pro ekonomiky jednotlivých států a jejich regionů.

Cestovní ruch, jako součást spotřeby a životního stylu obyvatel, znamená každý rok největší objem krátkodobé migrace lidské populace za rekreací a poznáváním nových míst.

Jedním z negativů pro cestovní ruch v ČR může být skutečnost, že většina turistů navštěvuje především Prahu, zatímco ostatní regiony jsou spíše mimo zájem návštěvníků. Tuto situaci se snaží subjekty působící v cestovním ruchu změnit a nalákat návštěvníky i do jednotlivých regionů. Nutno podotknout, že některým regionům se to do jisté míry daří, jako například Jižní Moravě a Východním Čechám, kde je návštěvnost vyšší než v ostatních regionech.

V současné době dochází k nárůstu oblíbenosti aktivního trávení dovolené. Cykloturistika jako forma aktivního odpočinku je v posledních letech jednou z nejvíce se rozvíjejících oblastí cestovního ruchu. Má řadu výhod jak pro účastníky, tak i pro životní prostředí svojí ekologičností. Prospívá nejen lidskému zdraví díky zvýšenému pohybu, ale i napomáhá zbavování se stresu. Z pohledu životního prostředí je výhodná především díky tomu, že při ní nevznikají emise způsobující globální oteplování, nedochází k čerpání vzácných zdrojů, není hlučná a je úsporná na místo, například při parkování. Při hodnocení cykloturistiky z hlediska rychlosti přepravy si nestojí nejhůře, pro porovnání - chůze (pěší turistika) 5 až 6 km / hod., jízda na kole 18 až 30 km / hod. (záleží na schopnostech jedince a charakteru terénu, po rovině bez překážek může i netrénovaný cyklista jet rychlostí nad 30 km / hod.), motorová (silniční) vozidla mohou jet až 130 km / hod. na dálnici (dle vyhlášky), z čehož vyplývá že cykloturistika je 5 krát rychlejší než pěší turistika a 4 krát pomalejší než motorová vozidla. S přihlédnutím k ekologii je z cykloturistiky rázem nejrychlejší doprava šetrná k životnímu prostředí. Její využití je tedy značné i proto, že ne všechny přírodní či kulturní atraktivity jsou motorovými vozidly přístupné, ať už z důvodu ochrany území (chráněné krajinné oblasti, národní parky) nebo terénních překážek.

Díky těmto výhodám a také i určitému módnímu trendu má využití cykloturistiky nejen pro cestovní ruch, ale i dopravu stoupající tendenci jak ve světě tak i u nás.

2. Cíl práce

Hlavním cílem bakalářské práce je zhodnocení významu cykloturistiky pro rozvoj regionálního cestovního ruchu na Náchodsku. Prozkoumat aktuální situaci v regionu z hlediska počtu cyklotras a cyklostezek, jejich kvality a náročnosti pro cyklisty. Prozkoumat přitažlivost regionu pro tuto formu rekreace a nabídku doplňkových služeb pro cykloturistiku v daném regionu.

Vedlejšími cíli je vyhodnocení struktury návštěvníků a návštěvnosti rekreační oblasti s přihlédnutím k rozdílnosti využití během sezony a mimo sezonu. Porovnání a zhodnocení kapacit ubytovacích zařízení, cen a kvality poskytovaných služeb ve stravovacích a ubytovacích zařízeních v prostoru zvolené cyklotrasy Náchod - Josefov. Popis dalších možností využití rekreačního prostoru a jeho nejbližšího okolí – možnosti pro jiné sportovní aktivity, přírodní atraktivity, kulturní a historické památky, sportovní a kulturní akce a zařízení.

Na základě těchto informací a dotazníku se pokusit o segmentaci návštěvníků i místních cykloturistů, jejich preferencí, hodnocení kvality poskytovaných služeb a hodnocení kvality počtu a přehlednosti značení cyklostezek. Vypracování návrhu řešení pro další rozvoj a zlepšení poskytovaných služeb.

3. Literární přehled

Literatura z oblasti cestovního ruchu

J. Oriška (1999: 5) zmiňuje, že cestovním ruchem se rozumí soubor činností zaměřených na uspokojování potřeb souvisejících s cestou a pobytem osob mimo místo trvalého bydliště, zpravidla ve volném čase, za účelem zotavení, poznání, společenského kontaktu, kulturního a sportovního vyžití, lázeňského léčení a pracovních cest. Značnou část těchto potřeb lze uspokojit i mimo rámec cestovního ruchu, ale právě účast na cestovním ruchu představuje vyšší stupeň jejich uspokojení.

Autoři **M. Pásková a J. Zelenka (2002: 45, 26)** uvádějí, že rozšířené pojetí cestovního ruchu vychází z vnímání cestovního ruchu jako komplexního procesu, který zasahuje nejen jeho účastníky, ale také poskytovatele služeb, destinace, v nichž je cestovní ruch realizován.

Dále uvádějí, že atraktivita cestovního ruchu je zajímavá součást přírody a přírodní podmínky, sportovní, kulturní nebo společenský objekt, kulturní, sportovní, společenská nebo jiná událost, přitahující účastníky cestovního ruchu.

M. Gúčík (2004: 86) popisuje oblast cestovního ruchu jako přirozeně vymezený celek, který má z hlediska předpokladů cestovního ruchu společné charakteristické vlastnosti odlišné do ostatního území. Oblast cestovního ruchu splňuje základní přírodní a uměle vytvořené podmínky v takovém množství a kvalitě, aby byly přitažlivé a prospěšné lidskému zdraví, s dostatkem území na výstavbu zařízení cestovního ruchu, které umožňují pobyt v oblasti a využívání atraktivit, komunikační dostupnost, která umožňuje jednak přístup do oblasti a pohyb na jejím území a jednak dostatek pracovních sil.

Autoři **M. Foret a V. Foretová (2001: 16, 44)** charakterizují návštěvníka za každou osobu cestující do jiného místa, v němž nemá trvalé bydliště. Pokud přenocuje, stává se turistou. Bez přenocování jde o jednodenního návštěvníka považovaného za výletníka, který v novém místě pobyl méně než 24 hodin. Jestliže jeho pobyt překročí 24 hodin a alespoň jednou přenocuje, stává se krátkodobě pobývajícím turistou. Při větším počtu dní (3 a více přenocování) se jedná o turistu na dovolené.

Dále prezentují prognózu Světové organizace cestovního ruchu (WTO), podle níž by měla Česká republika v roce 2020 patřit k desítce nejnavštěvovanějších zemí světa. V roce 2020 by k nám mělo přijet 44 miliónů turistů, což by představovalo 2,7 %

celosvětového trhu cestovního ruchu. V současné době se nacházíme těsně pod pětinou tohoto čísla (přibližně 6,5 miliónů), nebude to tedy snadná a rychlá cesta k tomuto číslu a tím pádem i do první desítky.

Literatura z oblasti sportovních aktivit se zaměřením na cykloturistiku

M. Hesková a kol.(2006, s. 23) zmiňují, že sportovní cestovní ruch je charakteristický pobytem ve vhodném přírodním prostředí, avšak s aktivním vykonáváním různých sportovních činností, které obvykle předpokládají určitou fyzickou kondici. Jde např. o turistiku, která může být pěší, horská, vodní, cykloturistika nebo mototuristika, ke které patří kempování a karavaning.

M. Gúčík (2004: 86) uvádí, že cykloturistika je forma sportovního cestovního ruchu, která využívá kola jako prostředku přemístování. Je spojená s pohybem ve volné přírodě. Pokládá se za ekologickou formu cestovního ruchu, kolo je nehlučné, neprodukuje exhalace, je šestkrát rychlejší než chůze, je možné jím dosáhnout místa, kam se jiný dopravní prostředek nedostane a potřebuje desetkrát méně místa na parkování než automobil.

M. Pásková a J. Zelenka (2002: 50, 275) definují cyklotrasu jako komunikaci pro cykloturistiku využívající stávajících místních a účelových komunikací včetně polních a lesních cest, silnic III. třídy a silnic II. třídy s malou frekvencí provozu. Používají se základní cykloznačky – návěst před křižovatkou, směrová tabule a směrová tabulka.

Sportovní cestovní ruch **Pásková a Zelenka** vymezují jako formu cestovního ruchu, jejíž účastníci jsou diváky nebo aktivními sportovci (příležitostnými, rekreačními, výkonnostními nebo vrcholovými) různých druhů outdoorových i indoorových, letních i zimních sportovních soutěží, závodů, sportovních masových akcí.

I. Soulek a K. Martinek (2000: 7, 17) zmiňují, že cyklistiku lze doporučit jako sport pro udržení optimálního zdraví a kondice bez rizika přetěžování pohybového aparátu. Cyklistika je nezastupitelným sportem, který předchází těžkému opotřebení chrupavek při nadváze a oddaluje nutnost operací a případně po operaci je nejideálnějším prostředkem pro opětné získání potřebné kvality a síly svalové šlachového aparátu, který ohýbá daný kloub.

Dále na straně 17 rozdělují kola na **silniční a horská**. Silniční dělí na závodní, rekreační a komfortní rekreační, horská dělí na závodní a MTB (mountainbike) rekreační s tím, že komfortní rekreační a MTB rekreační se částečně překrývají.

Literatura k regionu

M. Pásková a J. Zelenka (2002: 245) uvádějí, že region cestovního ruchu (tourist region) = jeden z typů regionů, který může být vymezen jako homogenní region CR (území relativně homogenní z hlediska předpokladů pro realizaci CR-typů aktivit CR, dostupností a úrovní infrastruktury CR) nebo heterogenní region CR. Z pojetí homogenních regionů vycházela v minulosti v České Republice provedená tzv. Rajonizace cestovního ruchu.

P. Lisák a P. Suchánek (1994) se ve svém turistickém průvodci Náchodsko, Broumovsko zaměřují na vyjmenování nejzajímavějších turistických tras v celé oblasti Kladského pomezí a zároveň více přibližují nejzajímavější a nejvýznamnější města, místa a památky.

J. Staněk (1986) ve svém turistickém průvodci Náchodsko a Hradecko popisuje komplexně celou oblast. Součástí průvodce je nejprve všeobecná část (poloha a vymezení, geologie, vodopis, podnebí atd.) a v turistické části je nastíněna historie turistiky v oblasti, možnosti pěších výletů a dalších aktivit (lyžování, vodáctví, cyklo a mototuristika).

Internetové stránky

www.kladskepomezí.cz

Tyto stránky jsou nabízeny návštěvníkům ve čtyřech jazykových provedeních - česky, polsky, německy a anglicky a poskytují mnoho turistických informací – odkazy na města a obce, turistické cíle, tipy na výlety, ubytování a další. Stránky jsou přehledné a graficky pěkně zpracované.

www.mestonachod.cz

Stránky jsou taktéž ve čtyřech jazycích jako v předchozím případě. Jsou rozděleny na tři hlavní tématické celky (měnitelné nahoře nebo v levém sloupci) – městský úřad, město Náchod a turistické informace, takže nabízí důležité informace jak pro místní obyvatele tak i pro turisty. Turisté se zde mohou dozvědět o historii města, nabídce služeb, památkách a zajímavostech a to nejen města Náchoda, ale v sekci turistické informace je řada informací i o okolí Náchoda.

4. Metodika práce

Svou bakalářskou práci jsem začal sběrem a studiem odborné literatury, turistických průvodců, map a propagačních materiálů týkajících se Královehradeckého kraje a regionu Náchodsko. Dále byla velmi důležitá návštěva nejvýznamnějších přírodních a kulturních atraktivit ležících v tomto regionu a zároveň i vlastní vyzkoušení, projetí některých místních cyklotras a zaznamenání vlastních poznatků o těchto trasách. S tím souvisela i návštěva informačních center, kde jsem získal informace, prospekty či jiné publikace, které jsem pak použil ve své práci.

Po studiu odborné literatury a návštěvě jednotlivých atraktivních míst následoval terénní výzkum vybraného území pomocí dotazníkového šetření. Dotazníkové šetření bylo provedeno u 100 dotazovaných turistů v měsících srpnu a září 2007. Tento výzkum byl specifický tím, že byl časově, částečně i fyzicky náročný, vzhledem k nutnosti aktivně jezdit po cyklotrase a dotazovat se potkávaných cyklistů, či zastavovat při občerstvovacích a ubytovacích místech podél trasy a provádět dotazníkové šetření se zde odpočívajícími cyklisty. Prováděné dotazníkové šetření bylo velmi rozdílné, protože někteří dotazovaní byli velmi ochotní a vstřícní, avšak často jsem se také setkal s neochotou spolupracovat či úplným odmítnutím.

5. Vlastní práce

5.1 Cykloturistika

5.1.1 Historie cyklistiky a kola

Počátky cyklistiky bývají spojovány s vynálezem německého barona Karla Fridricha von Draise ze Sauerbronn. Avšak je pravděpodobné, že dvoukolový jednostopý dopravní prostředek existoval již v některé ze starověkých kultur.

1350 před n. l. – Z této doby byla nalezena podobná kresba v hrobce egyptského vládce Tutanchamóna.

1300 před n. l. – Na obelisku, jehož vznik se odhaduje do této doby, byla v Egyptě v Luxoru nalezena mezi hieroglyfy kresba jakéhosi běhacího stroje poháněného odrážením nohama od země.

15. století – Středověký vynálezce a umělec Leonardo da Vinci zhotovil první náčrtky bicyklu, fungujícího na stejném principu jako kola dnešní.

1792 – Médé de Sivrac předvedl v Paříži vynález nazvaný „vélocifére" či „celerifére“. Tak byl označován stroj s dvěma koly s loukotěmi zasazenými v dřevěném rámu. Přední část, která sloužila k držení, měla tvar hlavy koně nebo jiného zvířete. Jezdec seděl jako na koni, odstrkováním od země se pohyboval kupředu.

1817 – Karl Fridrich von Draise ze Sauerbronn je považován za vynálezce jízdního kola, jeho název zlidověl a podle vynálezce se mu říkalo „drezína“. Původní celeriféru opatřil říditelným předním kolem a opěrou pro předloktí. V roce 1818 obdržel patent na „běhací stroj“ a pojmenoval ho „velociped“. Při předvádění svého vynálezu na něm urazil 15 km za hodinu.

1839 – Anglický kovář Kirkpatrick Macmillan sestrojil přístroj, jehož zadní kolo poháněly šlapky – ukázaly se však neefektivní.

- 1861 – Pierre a Ernest Michaux z Paříže zhotovili kliky a pedály a připojili je na osy předního kola drezíny. Tento vynález nebyl patentován, a proto bylo možno sestrojít podobné vynálezy v Německu a Anglii. Michauxovým se podařilo vynález ve Francii zpopularizovat a roku 1862 prosadit do výroby. V roce 1863 se vyrobilo 150 velocipedů, roku 1869 to bylo na 50 000 kol ročně.
- 1867 – Stroj bratří Michauxů byl v provedení tří kusů představen na světové výstavě v Paříži.
- 1869 – V Paříži se uskutečnil první závod velocipedů, který vyhrál angličan žijící v Paříži, James Moore.
- 1870 – V Anglii byl vyroben nový typ kola s velkým předním kolem "Ariel" a "Starley". Začíná éra vysokých kol s rozměry 150-180cm v průměru. Toto kolo se nazývalo "kostitřas" (boneshaker).
- 1879 – Angličan Lawson provedl konečnou úpravu konstrukce kola "boneshaker". Tento stroj byl opatřen kromě jiného i odpérováním sedlem a blatníky.
- 1885 – Angličané vynalezli bezpečné kolo nízké konstrukce a označili ho názvem Rover. Kola měla v průměru 76 cm.
- 1890 – Kolo dostává dnešní podobu.

Historie v Čechách

- 1820 – Jan Kollár si koupil běhací stroj Draisův a dojížděl na něm z Lobdy do Jeny. Jízda se mu tak líbila, že ji popisuje v básni "Slávy dcera".
- 1867 – Strojník Pecháček z Hořic a Jakub Thonet z Bystřice pod Hostýnem přivezli ze světové výstavy v Paříži kolo „Michaux“. Následovala výroba prvních českých kol.

- 1869 – V Brně se konal 1. závod cyklistů u příležitosti slavnostního otevření sirotčince.
- 1880 – Bratři Kohoutové podnikli dálkovou jízdu na vysokých kolech Praha - Videň. Jízda znamenala velkou propagaci kol u nás.
- 1881 – Založen klub Českých velocipedistů na Smíchově. V továrně V. Kohouta byla vyráběna vysoká kola „kohoutovky“. Klub na Smíchově byl prvním cyklistickým klubem celého Rakouska.
- 1883 – Vznikl první cyklistický svaz - Česká ústřední jednota velocipedistů.
- 1918 – 1945 – Období stabilizace cyklistiky. Kolo se stává masovým dopravním prostředkem.

5.1.2 Cykloturistika jako aktivita vhodná pro cestovní ruch

Jízdní kolo už dávno není jen úsporný dopravní prostředek na cestu do práce či nevhodnější dopravní prostředek do automobily přeplněných měst. Cyklistika může být náročným sportem (výkonnostní cyklistika) nebo jen pohodlnou vyjížděnkou (rekreační cyklistika). Rekreační cykloturistika je tedy vhodnou a velmi využívanou aktivitou v cestovním ruchu. Hlavní předností cykloturistiky je vzhledem k vlivu cestovního ruchu na životní prostředí její šetrnost k prostředí a nízká hlučnost. V porovnání s pěší turistikou představuje cykloturistika vyšší cestovní rychlost. Díky nižší hlučnosti a vyšší rychlosti oproti pěší turistice dochází k menšímu rušení lesní zvěře a znečišťování okolí odpadky. Cyklistika je také šetrnější vůči krajině z hlediska prostoru potřebného na vybudování komunikace, kdy postačuje 1 až 2 metry široký pruh zatímco u silnic pro automobily je to více jak dvojnásobek (minimálně 3,5 metru). Velkou výhodou pro cestovní ruch u cykloturistiky je také to, že umožňuje jako druhá nejlepší po pěší turistice dostat se do odlehlých a hůře dostupných míst. Pro aktivního účastníka této formy cestovního ruchu má dvě funkce a to nejen že představuje úměrně rychlý a ekologicky šetrný způsob individuální dopravy, ale také má nepopíratelné zdravotní účinky díky pohybu a pobytu na čerstvém vzduchu.

5.2 Vymezení oblasti Náchodsko

Mapka č. 1 – vymezení oblasti Náchodska v rámci ČR (červeně vyznačeno)

Turistické oblasti České republiky

Zdroj: [http://www.liberec.czso.cz/xl/edicniplan.nsf/t/1100252428/\\$File/19.gif](http://www.liberec.czso.cz/xl/edicniplan.nsf/t/1100252428/$File/19.gif)

Mapka č. 2 – Turistická oblast Kladské pomezí

Zdroj: <http://cyklotrasy.cz/mapa/to113918s.jpg>

Oblast Náchodsko lze vymezit na základě dvou různých hledisek. Jedním je územně správní členění, druhým je cestovní ruch – turistické oblasti. V prvním případě oblast odpovídá územně správní jednotce NUTS 4 (okres Náchod), která je součástí vyšší správní jednotky NUTS 3 (Královehradecký kraj). Okres Náchod sousedí s okresy Trutnov, Hradec Králové, Rychnov nad Kněžnou a dále je vymezen státní hranicí s Polskem. Rozloha okresu je 85 157 ha (851,57 km²) a počet obyvatel 112 293, z čehož vyplývá hustota osídlení 132 obyvatel na km². V druhém případě pak Náchodsko odpovídá turistické oblasti Kladské pomezí. V okrese Náchod se nachází celkem 11 měst – Náchod, Jaroměř, Nové Město nad Metují, Broumov, Červený Kostelec, Hronov, Česká Skalice, Police nad Metují, Meziměstí, Teplice nad Metují, Stárkov a v případě, že budeme zvažovat turistickou oblast, tak mezi ně spadá ještě město Úpice.

Dopravní dostupnost oblasti je celkem dobrá už díky tomu, že se nachází na hlavním tahu od Prahy směrem na Polsko (mezinárodní silnice E67). Dostupnost se v posledních letech zlepšila hlavně díky prodloužení dálnice D-11 od Poděbrad až k Hradci Králové. Přesto jsou zde jisté rezervy v plynulosti a bezpečnosti v úseku Hradec Králové až Náchod. Vlaková dostupnost je možná po koridoru Praha – Pardubice – Česká Třebová – Ostrava či Brno, kde lze z Pardubic pokračovat přes Hradec Králové do Jaroměře, nebo lze využít tratě Praha – Poděbrady – Hradec Králové a dále do Jaroměře. V případě příjezdu ze směru od Brna či Ostravy je nejlepší variantou využít trať Choceň – Borohrádek – Týniště nad Orlicí a dále Týniště nad Orlicí – Opočno pod Orlickými horami – Náchod – Broumov. K dopravní dostupnosti také patří hraniční přechody. V oblasti se nachází celkem 14 přechodů z nichž jsou pouze 3 pro automobily (Náchod - Kudowa Zdroj, Otovice - Tlumczów, Meziměstí - Mieroszów), 1 přechod železniční (Meziměstí - Mieroszów) a 2 přechody pro pěší a cyklisty jsou v jednaní (Žďárky – Pstrazna, Ruprechtický Špičák – Radostna).

5.2.1 Historie

Osídlování oblasti Náchodska začíná v období neolitu, vlivem přechodu k zemědělství a chovu dobytka, kdy do oblasti od jihu pronikali první zemědělci. Je přirozené, že rovinatá část Hradecka při řece Labi a dolních toků jejich přítoků byla osídlena dříve než lesem zarostlé pohraniční hory na Broumovsku a Náchodsku, které se otevřely pro člověka až s postupující kolonizací.

Náchodské okolí se v historických pramenech poprvé připomíná v Kosmově kronice jako zemská brána, kterou se chodilo do Polska. Kosmas zmiňuje Dobenín jako místo, kam kníže Vratislav II. svolal v červnu 1068 předáky českého knížectví, aby jim představil nového pražského biskupa. Jméno Náchod se poprvé vyskytuje v písemných pramenech až v listině z 8. 8. 1254, nalepené na přideštití břevnovského rukopisu *Cantica canticorum*.

Ve 13. a 14. století vznikl v oblasti značný počet měst a vsí. Nejprve to byly osady řemeslné či tržní kolem feudálova sídla a později města na obchodních stezkách (např. Police nad Metují, Broumov a Náchod). Tato kolonizace oblasti byla dána stále bohatnoucí šlechtou, která zakládala hrady a také vlivem církve, která zakládala kostely a kláštery (např. Broumovský, v Polici nad Metují). Jako první město byl založen Náchod roku 1254 a druhým založeným městem byl Broumov roku 1255. V době husitského povstání povstala některá města proti císaři Zikmundovi (například Jaroměř či Hradec Králové nepatřící do oblasti Kladské pomezí). To mělo za následek, že po potlačení povstání byla města oslabena hospodářsky a politicky kvůli pokutám, konfiskaci pozemků. Naopak je to období rozkvětu poddanských měst (kam patřily Náchod, Nové Město nad Metují, Police nad Metují a Broumov). Velkou bídu a utrpení přinesla lidu na Náchodsku Třicetiletá válka. Toto obecné zbídačení dokončila švédská vojska, která prvně přitáhla roku 1639 a obsadila řadu měst (Hradec Králové, Jaroměř, Náchod a Nové Město nad Metují).

Další významný vliv na oblast měly opakované války s Pruskem, kdy Prusové vpadli do Čech Brankou u Náchoda. Tyto vpády přiměly vídeňský dvůr vybudovat soustavu vojenských pevností. Tak na soutoku Metuje a Úpy s Labem vyrostla pevnost Ples (dnešní Josefov), avšak praktický význam pevnosti byl nepatrný. Významnou událostí bylo v době vrcholného útisku nevolníků největší povstání v Čechách, které směřovalo z Náchodska na Smiřicko přes Hradecko dále směrem k Praze, kam však nedorazilo. Toto tažení bylo zastaveno armádou o 40 tisících vojáků u Chlumce nad Cidlinou roku 1775. Roku 1866 byla na území východních Čech rozhodnuta válka mezi Rakouskem a Pruskem. Boje probíhaly u Náchoda, České Skalice a rozhodující bitva se odehrála 3. července 1866 na výšině Chlum u Hradce Králové. Další významné události, které se zapsaly do historie tohoto území i celého tehdejšího Československa, byly dvě světové války, kdy první znamenala četné demonstrace a stávkování dělnictva v letech 1917 a 1918. Druhá se v regionu projevila především ve stavbě ojedinělého komplexu

vojenských opevnění z roku 1938, který vzhledem ke své rozsáhlosti nebyl dokončen a také nikdy využit a to v důsledku kapitulace roku 1939.

Z tohoto stručného výčtu historie oblasti je patrné, že oblast byla bohatá na historické události a s tím také související dobové stavby, které dnes a v budoucnu můžeme obdivovat, a budou nám tyto události připomínat.

5.2.2 Vodstvo

Převážná část regionu Náchodsko patří do povodí řeky Labe, pouze malá část Broumovska patří do povodí řeky Odry. Regionem protéká také naše největší řeka Labe v úseku 20 km v okolí Jaroměře, kde se do ní vlévá Úpa a Metuje. Z toho vyplývá úmoří těchto řek, Metuje a Úpa patří do úmoří Severního moře a jedinou řekou patřící do úmoří Baltského moře je Stěna.

Nejvýznamnější řekou regionu je řeka Metuje. Metuje pramení v Adršpašských skalách, její tok má délku 77 km a plocha jejího povodí je 608 km². Metuje vytváří ve skalách zajímavé jezírko (Adršpašské), na kterém se konají projížďky na loďkách. Jedním z přítoků Metuje je Skalní potok, který se do řeky vlévá u vstupu do Teplických skal. Ke vzniku názvu řeky Metuje se váže lidová pověst, která říká, že v dávných dobách přišla skupina mnichů prozkoumat tok řeky. Jeden z nich nedaleko od vody objevil v dutině stromu včely. Zavolal, aby upozornil ostatní: „Med tu je!“. Ti se právě dohadovali o tom, jak řeku pojmenovat, zaslechli výkřik a přijali ho jako jméno pro tuto řeku.

Další významnou řekou, která protéká oblastí jen zčásti, je řeka Úpa, která pramení v Krkonoších pod Studniční horou. Její tok je dlouhý 78 km a povodí má plochu 512 km². Úpa je součástí turistické oblasti od Bohuslavic u města Úpice až po soutok s řekou Labe v Jaroměři. Tato řeka je zajímavá tím, že zásobuje zvláštním přivaděčem přehradní nádrž Rozkoš a drží jedno prvenství. Její pramen ve výšce 1420 metrů nad mořem je totiž nejvýše položeným říčním pramenem u nás.

Poslední významnou řekou oblasti je řeka Stěna, která pramení na polském území. Protéká Broumovskou kotlinou a poté se vrací zpět do Polska, kde se vlévá do Klodské Nisy. Na našem území má její tok délku 20 km.

Největší vodní plochou oblasti je tzv. „Východočeské moře“, tedy údolní nádrž Rozkoš. Nalezneme ji na okraji města Česká Skalice. Podle rozlohy je Rozkoš osmá největší přehrada v České republice. Její rozloha je 1 001,3 hektarů. Nádrž zadržuje

přibližně 76 milionů m³ vody. Účelem tohoto vodního díla je především protipovodňová ochrana, regulace průtoku Labe a využití pro cestovní ruch – rekreace, rybolov atd.

Rybníků je v oblasti velmi málo. K největším a nejvýznamnějším patří Špinka a Brodský rybník, které se nacházejí u Červeného Kostelce. Jsou využívány k rekreaci, nalezneme zde kempy, chatky a půjčovny sportovního náčiní. Oba mají rozlohu 41 hektarů. Dalším rybníkem, který stojí za zmínku, je Jaroměřský rybník.

Region je bohatý na podzemní vody, jejichž hromadění umožňuje křídové podloží. Díky těmto zdrojům byla Polická pánev v roce 1981 vyhlášena jako Chráněná oblast přirozené akumulace vod. Slouží jako nejvydatnější zdroj vody s využitelností asi 350 l/s.

Dále zde najdeme minerální vody, které mají prameny v Náchodě – Bělovi a v Hronově. Nejznámějším a dříve také stáčeným pro účel prodeje je pramen Ida, jehož vydatnost je 3 l/s. Tento pramen byl užíván k lázeňským účelům v Bělovi, kde se léčily nemoci srdečního a oběhového ústrojí, ale z důvodu nevyhovujících podmínek lázeňských budov byla lázním pozastavena činnost. V budoucnu město plánuje obnovu těchto lázní.

5.2.3 Fauna a Flóra

Oblast Náchodska je z hlediska květeny a živočišstva zajímavá a to i díky klimaticky specifickým oblastem v Adršpašských, Teplických skalách a Broumovských stěnách.

Květena ve skalních městech se vyznačuje svou různorodostí. V Teplických skalách můžeme obdivovat větší bohatost druhů, v Adršpašském skalním městě je květena poměrně chudá. Přesto v obou lze nalézt vzácné a zajímavé rostliny i rostlinná společenstva. Skály jsou klimaticky velmi vyhraněným územím, vyskytují se zde rostliny, jež jsou rozšířeny především v horských a severských oblastech (violka dvoukvětá, podbělice alpská, či mléčivec alpský). Prolínání horských, podhorských a nížinných druhů je patrné zejména na Hronovsku a v údolích Metuje. Nalézt zde můžeme karpatskou zapalici žluťucholistou, kakost hnědočervený či kruštík široolistý. Do oblasti až téměř k Náchodu proniká z Hradecka i fytogeografický okres Východního Polabí. Ze vzácných druhů zde roste žebratka bahenní, bublinatka jižní, pryskyřník velký.

Živočišné druhy jsou zde také velmi rozmanité. V okolí potoků a rybníků si můžeme všimnout vážek a šídel. Na loukách a mezích upoutají pozornost pestrobarevní motýli, v posledních letech se objevuje i chráněný Otakárek fenyklový. Z vodních živočichů se vyskytuje například chráněná mihule potoční, vranka obecná nebo pstruh potoční. Za zmínku stojí výskyt raka říčního, který svým poklesem indikuje zhoršující se stav toků vlivem znečištění. Z obojživelníků jsou dosti početní ropucha obecná, skokan hnědý, čolek obecný a čolek horský. Plazy zastupuje ještěrka obecná, slepýš křehký a užovka obojková, ve vyšších polohách a směrem do skalních oblastí ještěrka živorodá a zmije obecná. Zástupce ptactva najdeme v blízkosti vodních toků, v okolí Teplíc a Adršpachu lze spatřit skorce vodního a při troše štěstí i ledňáčka říčního. Poblíž rybníků se vyskytuje volavka popelavá a vzácně také čáp černý, který hnízdí v Teplických skalách. Dravé ptáky zastupuje káně lesní a poštolka obecná. Vyskytují se zde také vzácné druhy ptáků, žijících většinou v nepřístupných částech lesů a skal. Jsou to například výr velký, puštík obecný, sýc rousný a kulíšek nejmenší. Ze savců jsou zde především druhy patřící do lovné zvěře – srnec obecný, jelen evropský, prase divoké, zajíc polní a některé druhy šelem.

5.2.4 Přírodní atraktivita

Turistická oblast Kladské pomezí nabízí nespočet přírodních atraktivit. Ty nejvýznamnější jsou zahrnuty do chráněných území.

Bezpochyby jedním z nejzajímavějších a velmi oblíbeným cílem návštěvníků jsou Adršpašské a Teplické skály. Skály jsou místem, kde člověk žasne nad uměním přírody. Adršpašské skály se nachází v turistické oblasti Kladské pomezí v okrese Náchod nedaleko města Teplice nad Metují. Unikátní pískovcové skalní město lákalo návštěvníky již koncem 18. století. Rozsáhlým labyrintem skalních věží a soutěsek se proplétá řeka Metuje, která nedaleko pramení. Přestože jsou Adršpašské skály přísně chráněnou Národní přírodní rezervací, může každý návštěvník obdivovat jejich krásu z turistického okruhu, který je veden nejzajímavějšími místy skalního města. Teplické skály sousedí s Adršpašskými a nachází se hned na okraji Teplíc nad Metují. Skalní město bylo dlouho zakryto hustým pralesem, až požár v roce 1824 zničil většinu lesního porostu. Teplické skalní město bylo odhaleno a postupně i zpřístupněno veřejnosti a patří k nejrozsáhlejším souvislým skalním masivům ve střední Evropě. Je protkáno řadou značených turistických stezek a stalo se oblíbeným místem turistů a horolezců.

Další známou a podobnou přírodní zajímavostí v oblasti jsou Broumovské stěny. Broumovské stěny jsou tvořeny asi 12 km dlouhým hřbetem mezi Broumovem a Policí nad Metují se skalními městy, hluboce zaříznutými roklemi a velkým množstvím věží, tzv. skalních hřibů. Nejvyšším vrcholem je Božanovský Špičák (773 m n.m.). Mezi nejvyhledávanější roklemi patří Kovářova rokle, kterou je možné navštívit cestou z turisticky nejvíce navštěvovaného místa Hvězdy (chata a benediktinská kaple), odkud je dobrý výhled do Broumovské kotliny. Oblast je velmi rozsáhlá a je tvořena pískovcovými skalami, hlubokými roklemi, soutěskami, krásnými vyhlídkovými místy a bohatými lesy. Zdejší unikátním místem jsou tzv. Slavěnské hřiby, které můžete spatřit v lese nad obcí Slavný. Svou podobu - podobu hřibů získaly nerovnoměrným zvětráváním. Napříč Broumovskými stěnami prochází několik turistických tras.

Podobné pískovcové skalní útvary se nachází také na stolové hoře Ostaš, která je jen několik kilometrů za Policí nad Metují ve směru na Teplice nad Metují. Hora je lemována strmými skalními útvary o výšce až 40 metrů a na východní straně vrcholové části se nachází malé skalní město Horní labyrint s pojmenovanými skalními útvary jako Zbrojnoš, Medvědi, Mohyla smrti a Žába. Skalním městem je veden prohlídkový okruh, na kterém se nachází řada vyhlídek na Krkonoše, Broumovské stěny a Javoří hory.

Za zmínku stojí Javoří hory, které tvoří zalesněné pohraniční pohoří v nejsevernější části oblasti Kladského pomezí. Zde se také nachází nejvyšší hora náchodského okresu Ruprechtický špičák (880 m.n.m.), na němž je rozhledna poskytující výhled do Broumovské kotliny, na Broumovské stěny, Orlické hory, Ostaš, Adršpašsko-teplické skály a za dobré viditelnosti i na Krkonoše.

Další atraktivitou je Dubno – přírodní rezervace s nejseverněji položeným lužním lesem v ČR se nachází nedaleko České Skalice. Nejstarší duby, které se zde vyskytují, mají stáří 270–320 let. Jedná se i o významné naleziště měkkýšů, vyskytuje se zde asi 70 druhů.

Malebným a velmi oblíbeným výletním místem je Peklo, údolí při soutoku řek Metuje a Olešenky.

5.2.5 Kulturní a historické atraktivity

Náchodsko je z hlediska kulturních a historických atraktivit dostatečně bohaté. Pro ilustraci můžeme uvést, že se zde nachází zámky, církevní památky, muzea, galerie a

vojenské pevnosti. Za historické a kulturní atraktivitu lze považovat celá města, respektive jejich historická centra. Oblast bývá často označována jako kraj spisovatelů, kteří rodný kraj zachytili do svých děl. Těchto slavných spisovatelů je pět a jsou to Karel Čapek narozený v Malých Svatoňovicích, Josef Čapek a Alois Jirásek narození v Hronově, Božena Němcová, která prožila své mládí v Ratibořicích u České Skalice a Josef Škvorecký pocházející z Náchoda.

Město Náchod vzniklo v polovině 13. století (roku 1254) a jeho název znamená „vchod“ do země. Je to jediné město v Čechách, kde je zámek přímo nad hlavami lidí na náměstí. Zde se nacházejí hned tři památky. První je **kostel sv. Vavřince** – gotický kostel, o němž první zmínka byla roku 1310. V 16. a 17. století byl barokně upravován. Druhou je **nová radnice** ve stylu novorenesance, postavená v letech 1902 až 1904 podle architekta J. Podhájského a vyzdobená malbami podle návrhu M. Alše. Budova je nárožní s hodinovou věží, na níž je návrhu vyhlídkový ochoz. V nároží věže stojí socha rytíře Hrona, zakladatele Náchoda, a městský znak. Třetí památkou je **divadlo Dr. J. Čížka** – „**Beránek**“ reprezentující secesní architekturu v Náchodě. Dostavěno bylo divadlo roku 1914 podle projektu architekta A. Čenského. V současnosti slouží jako městské divadlo a uvnitř je závěsná opona navržená významným českým malířem Mikolášem Alšem. Dominantou Náchoda je bezpochyby nad městem stojící **Náchodský zámek**, který byl původně hrad, založený roku 1254 rytířem Hronem z rodu Načeraticů. V 16. století byl přestaven v renesanční zámek a barokně byl upraven v 17. století, což je i současná podoba, kterou provedl italský architekt Carlo Lurago. Poslední zajímavostí Náchoda, která stojí za zmínku je vojenská pevnost – **pěchotní srub Březinka** dostavěný roku 1937. Jedná se o součást linie pohraničního opevnění Československé republiky, vybudovanou za účelem obrany před očekávaným německým útokem. Po okupaci republiky bylo v roce 1939 opevnění Wehrmachtem zničeno. Březinka jako jediná v regionu po roce 1989 zrekonstruována do původního předválečného stavu a to včetně vnitřního technického vybavení.

Město Jaroměř a Josefov byla v historii dvě města, která byla spojena roku 1848, kdy byl připojen Josefov k Jaroměři. Jaroměř je nejstarším městem celého náchodského regionu. První zmínka se vztahuje k roku 1126. Najdeme zde gotický **chrám sv. Mikuláše** ze 14. století ve stylu pozdní tzv. „jagellonské“ gotiky. Na náměstí najdeme renesanční a barokní domy s podloubím a dominantou **Mariánským sloupem** postaveným v letech 1723 až 1727 sochařem M. B. Braunem. V Jaroměři je také městské muzeum - **Wenkeův Dům**, které je významnou památkou české moderní

architektury. Byl postaven v letech 1910-1911 podle projektu J.Gočára. **Josefov** je městskou památkovou rezervací – pevnostní klasicistní město. **Pevnost Josefov** je vrcholné dílo evropského pevnostního stavitelství tehdejší doby, byla postavena v letech 1780 až 1785. Svoji funkci však nikdy neplnila, poněvadž za prusko – rakouské války roku 1866 se jí všechna vojska vyhnula. Podzemní obranný systém chodeb patří k unikátním technickým dílům konce 18. století a dnes je část chodeb součástí prohlídky.

Město Broumov bylo založeno roku 1255, což je pouhý rok po založení Náchoda. Dnes je městskou památkovou zónou. Historické jádro si dodnes uchoválo půdorys slezského typu. Jednou z nejvýznamnějších památek je benediktinský **klášter sv. Václava** založený v polovině 14. století na místě staršího hradu. Dnešní barokní podobu dostal během přestavby v letech 1728 až 1733, provedené podle projektu K. I. Dietzenhofera. Součástí kláštera je knihovna a klášterní kostel sv. Vojtěcha.

Město Hronov se poprvé v historii připomíná roku 1359, je však přibližně o století starší, z období kolonizačního úsilí rytíře Hrona z Náchoda. Je to rodné město spisovatelů Aloise Jiráska, Josefa Čapka a Egona Hostovského. Dominantou náměstí je **Jiráskovo divadlo**, ve kterém se od roku 1931 každoročně koná festival amatérského divadla pod názvem **Jiráskův Hronov**. Druhou zajímavostí náměstí je **Mariánské barokní sousoší** z roku 1725. Nedaleko náměstí se nachází **rodný domek Aloise Jiráska** z konce 18. století patřící k památkám lidové architektury.

Město Česká Skalice a Ratibořice. První zmínka o České Skalici je z roku 1238 a dnešní podoba města je od roku 1942, kdy došlo ke sloučení obcí Velká Skalice a Skalička. Zajímavostmi České Skalice jsou zbytky tvrzí maloskalické a velkoskalické, městská radnice z roku 1586 a dvě muzea – **Boženy Němcové a Textilní**, které je jediné v ČR specializované na historii textilní výroby. První zmínka o Ratibořicích pochází z konce 14. století. Největšími zajímavostmi jsou zámek Ratibořice a Staré Bělidlo. **Zámek** postavený v letech 1702 – 1708 pro knížete Lorenza Piccolominiho svoji dnešní empírovou podobu dostal v letech 1826 – 1827. **Staré Bělidlo** spolu s mlýnem a hostincem jsou ukázky lidové architektury a stylu života minulých století. Jsou to také místa, kam Božena Němcová zasadila děj svého díla Babička.

Město Nové Město nad Metují bylo založeno roku 1501. Historické centrum je vyhlášeno městskou památkovou rezervací a je opravdovou perlou mezi renesančními městy české země. Nejzajímavějšími památkami jsou kostel a zámek. **Kostel Nejsvětější Trojice** byl založen roku 1519 a nachází se v severovýchodním rohu náměstí. V protilehlém konci najdeme renesanční **zámek** založený ve stejném roce jako

město. Svoji dnešní podobu dostal při poslední úpravě v letech 1909 až 1915 díky architektovi Dušanu Jurkovičovi. Po prohlídce zámku je možné si odpočinout v zámecké zahradě s terasami a francouzskou zahradou.

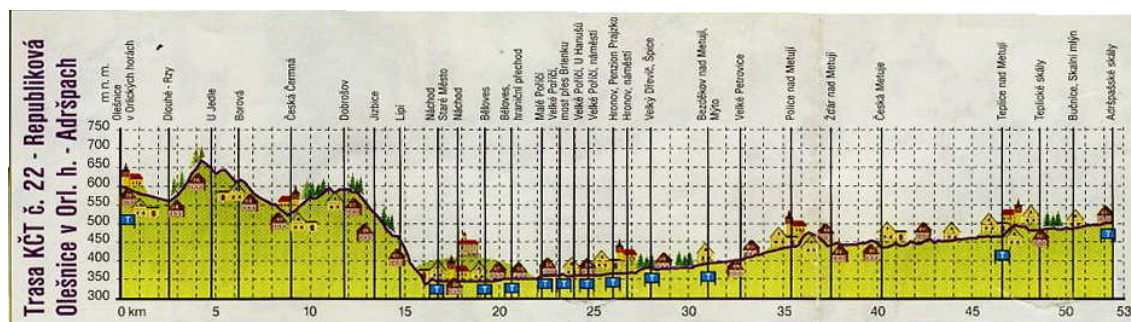
6. Analýza regionu z pohledu cykloturistiky

Regionem prochází páteřní cyklotrasa č. 22, která je budoucí cyklistickou magistrálou spojující Jizerské hory, Krkonoše, Orlické hory a Jeseníky. Zatím souvislý úsek je z obce Mladkov, ležící na samém okraji Orlických hor až k okraji Krkonoš do města Trutnov. Trasa vede podél státní hranice přes Deštné v O.h., Olešnici v O.h., Náchod, Hronov, Polici nad Metují a Adršpach. Hlavní trasu částečně kopírují nebo na ni navazují menší místní cyklotrasy, které umožňují poznání celého Kladského pomezí. V regionu je 24 značených tras, které jsou celou svojí délkou v regionu a dále tu je ještě několik kratších, sloužících k propojení cyklotras. Mimo těchto 24 tras zde najdeme 7 tras, které vedou z části v regionu a zasahují i mimo region. Vzhledem k pozici regionu je zřejmé, že některé cyklotrasy navazují na cyklotrasy v Polsku. Z důvodu bohatosti cyklotras jsme pro popis vybrali čtyři, které vedou nejzajímavějšími místy regionu.

6.1 Cyklotrasy a cyklostezky

Trasa KČT č. 22 – Republiková

Petrákovice – Teplice nad Metují – Police nad Metují – Hronov – Náchod – Dobrošov – Borová - Dlouhé

Obtížnost: střední

Značení: silniční

Komunikace: silnice II. a III. třídy, účelové komunikace

Povrch: asphalt, místy po polní cestě (např. před Hronovem)

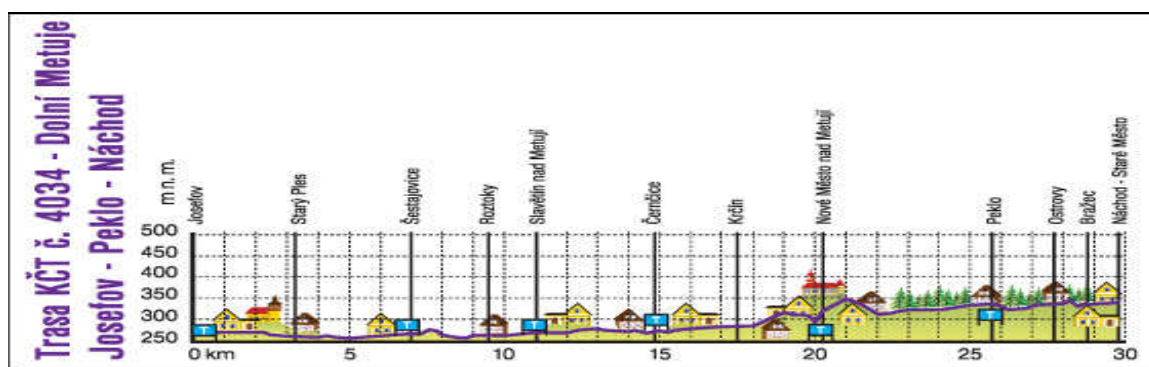
Doporučované je silniční kolo (převážně se jede silnicí), avšak vhodné pro všechny kola

Zdroje: Orientační mapa cyklotras KČT a <http://www.vyletnik.cz/cyklotrasy/vychodni-cechy/kladske-pomezí/3-jizersko-krkonosska-magistrála--cyklotrasa-/>

Tato cyklotrasa prochází turistickou oblastí od Petříkovic (u Trutnova) až do obce Dlouhé (u státních hranic nedaleko Nového Hrádku), její délka je přibližně 60 kilometrů a má převýšení přibližně 330 metrů. Na obrázku můžeme vidět, že nejprve před Adršpachem vystoupíme na jedno ze dvou nejvyšších míst cyklotrasy odkud klesáme až do Náchoda, pak vystoupáme na Dobrošov a za ním na druhé nejvyšší místo, za nímž po sjezdu opustíme oblast Kladské pomezí. Vzhledem ke své délce se u cyklotrasy nachází hned několik zajímavých míst. Vede například kolem Adršpašsko-teplických skal, rodného domku Aloise Jiráska v Hronově, přes Náchod a okolo pevnosti na Dobrošově.

Trasa KČT č. 4034 – Dolní Metuje

Josefov – Nové Město nad Metují – Peklo – Náchod

Zdroj: Orientační mapa cyklotras KČT

Obtížnost: lehká

Značení: silniční

Komunikace: silnice II. a III. třídy, účelové komunikace

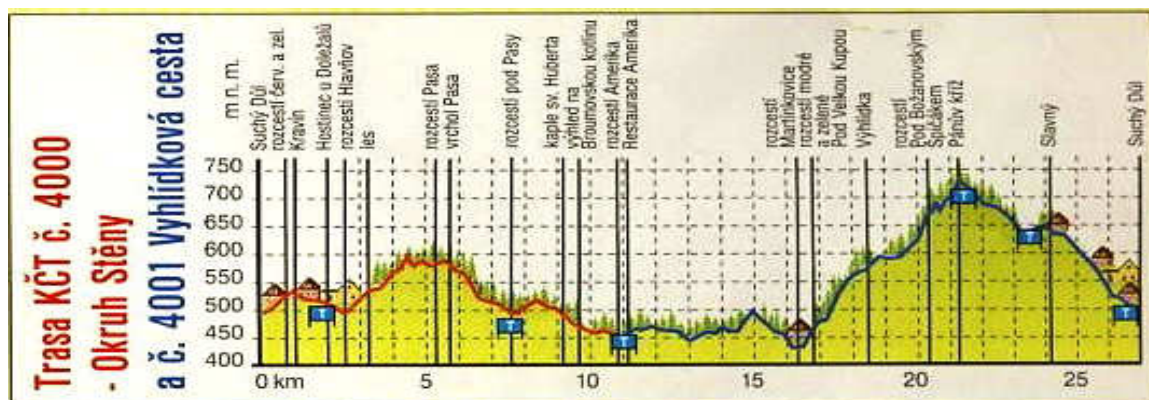
Povrch: asphalt, dlažba, lesní, polní cesty

Vhodné pro všechny typy bicyklů, jen úsek mezi Novým Městem a Černčicemi není zcela ideální pro silniční kola.

Trasa je dlouhá 30 kilometrů a má převýšení necelých 100 metrů. Jak je patrné z obrázku ve směru z Josefova stále pozvolna stoupá až k Novému Městu nad Metují respektive Náchodu. Trasa vede malebným údolím řeky Metuje přes Nové Město nad Metují, kde zcela jistě stojí za povšimnutí zámek v barokním stylu. Necelých pět kilometrů od Nového Města se nachází pekelské údolí (Peklo), které odjakživa bývalo oblíbeným výletním místem pro obyvatele Nového Města nad Metují i Náchoda. Roku 1909 zde byla postavena restaurace dle návrhu architekta Dušana Jurkoviče.

Trasa KČT č. 4000 a 4001 – Okruh Stěny a Vyhlídková cesta

Suchý Důl – rozcestí Amerika (kraj obce Křinice) – Martínkovice – Slavný – Suchý Důl

Zdroj: Orientační mapa cyklotras KČT

Obtížnost: těžká

Značení: pásové, červená a modrá

Komunikace: silnice III. třídy, účelové komunikace

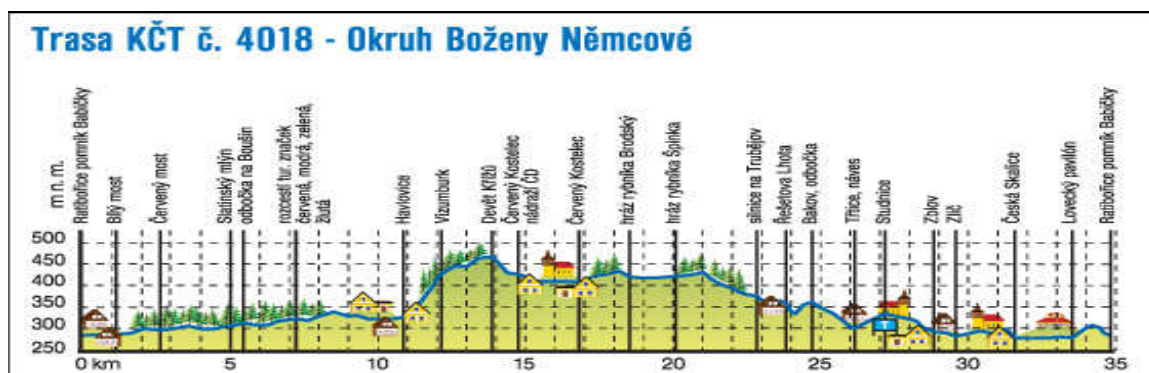
Povrch: silnice asfalt, jinak stěrkopísek

Vhodné pro horská kola, s opatrností v některých úsecích lze i pro trekingská kola

Projížďka se skládá ze dvou různých cyklotras – zpočátku vede po cyklotrase č. 4000, která je značena červeně, na rozcestí v osadě Amerika zahýbá doprava a pokračuje dále po modře značené vyhlídkové trase (cyklotrasa č. 4001). Po cestě se osvěžíte jízdou lesem a potěšíte dalekými výhledy na broumovskou i polickou stranu CHKO Broumovsko. V lesích je třeba dbát zvýšené opatrnosti – stezka vede po asfaltových silničkách, které byly postaveny pro odvoz a přibližování dřeva. Místa jsou tyto cesty nepřehledné.

Trasa KČT č. 4018 – Okruh Boženy Němcové

Ratibořice – Havlovice – Červený Kostelec – Česká Skalice – Ratibořice

Zdroj: Orientační mapa cyklotras KČT

Obtížnost: střední

Značení: pásové, modrá

Komunikace: silnice III. třídy, místní a účelové komunikace

Povrch: asfalt, zpevněný povrch. Sjezd od Vízmburku je erodovaný

Vhodné pro horská kola a trekingová kola

Trasa je v terénu značena dle značení KČT s číslem 4018. Je to velmi příjemná a lehká trasa vhodná i pro větší děti. Vede údolím řeky Úpy, kde je v létě příjemný chládek, a kolem rybníků Špinka a Brodský. Jediné velké stoupání je v úseku Havlovice – Devět Křížů (3 km). Doporučenou zastávkou je výchozí a cílový bod trasy - Babiččino údolí.

6.2 Ubytovací kapacity

Ubytovací kapacity jsou jedním z hlavních předpokladů pro realizaci cestovního ruchu, proto je důležité, aby turisticky atraktivní oblast měla dostatečné kapacity. Oblast Náchodska nabízí návštěvníkům dostatečné možnosti ubytování a to všech možných forem (ubytování v soukromí, hotelu, penzionu, kempu atd.). Vzhledem k velkému počtu těchto zařízení zmíníme jen některé v atraktivních místech či městech regionu. Uvedené ceny jsou orientační a platné pro sezónu 2008.

Adršpach a Teplice nad Metují

Hotel Lesní zátiší - nachází se hned u vstupu do Adršpašských skal, pro ubytované je zde parkoviště vedle hotelu. Kapacita 27 lůžek a cena ubytování od 600 Kč do 1 700 Kč za osobu a noc (dále budeme uvádět jen za noc).

Penzion Adršpach - Krecbach - nachází se uprostřed obce Adršpach (500 metrů od skal), možnost ubytování penzion nebo chatky. Kapacita 12 lůžek a cena od 350 Kč za noc.

Penzion Metuje - nachází se na kraji města směrem ke skalám. Kapacita je 108 lůžek v penzionu a 120 lůžek v letních měsících v chatkách. Cena je 290 Kč za noc. Držitel značky „Cyklisté vítání“.

Autokemp a ubytovna Bučnice - nachází se u hlavní silnice za Teplicemi nad Metují, kemp v provozu od 1. května do 30. září. Kapacita 160 lůžek chatky a 40 ubytovna. Cena 120 Kč chatka a 50 Kč stan.

Broumov a okolí

Hotel Veba - nachází se nedaleko centra města u hlavní silnice od Police nad Metují k hranicím. Kapacita 58 lůžek a cena od 700 Kč za noc.

Penzion Malý dům - nachází se v obci Ruprechtice u Javořích hor, nabízí ubytování v apartmánech, chalupě a možné je i kempování. Kapacita 50 lůžek a cena od 220 Kč za noc.

Rekreační zařízení Pod Korunou - nachází se v obci Božanov na okraji Broumovských stěn, ubytování je možné v chatkách, 3 domcích, hlavní budově a také stanovat. Kapacita 146 lůžek a cena od 120 Kč za noc.

Náchod a okolí

Hotel Bonato - nachází se v klidné části města (cca 1 km od centra) nedaleko pevnosti Březinka. Kapacita 60 lůžek a cena od 750 Kč za noc. Držitel značky „Cyklisté vítání“.

Hotel Elko - nachází se nedaleko hlavní silnice ve směru od Hradce Králové, v blízkosti supermarketu Penny a Albert. Kapacita 46 lůžek a cena od 690 Kč za noc.

Kemp Náchod - nachází se u řeky Metuje v klidné části zvané Běloves, ubytování je možné v chatkách, stanech a karavanech. Kapacita 97 lůžek a cena od 250 Kč chatka, stan 35 Kč a karavan 65 Kč za noc.

Penzion U Pastuchů - nachází se cca 4 km od centra Náchoda v části zvané Malé Poříčí (ve směru na Hronov), nedaleko je vlaková zastávka. Kapacita 9 lůžek a cena 200 Kč za noc.

Ubytovna Jiráskova chata - nachází se v obci Dobrošov cca 8 km nad Náchodem. Kapacita 47 lůžek a cena od 200 Kč za noc.

Autokemp Brodský - nachází se u rybníku Brodský před městem Červený Kostelec (ve směru od Náchoda), ubytování je možné v chatkách, obytných buňkách, stanech a karavanech. Kapacita 80 lůžek a cena 85 Kč v chatkách, stan 50 Kč a karavan 75 Kč za noc. Držitel značky „Cyklisté vítání“.

Nové Město nad Metují

Hotel Metuj - nachází se 200 metrů od náměstí v Nové Měště nad Metují. Kapacita 100 lůžek a cena od 250 Kč za noc. Držitel značky „Cyklisté vítání“.

Penzion Na Výsluní - nachází se na okraji města v klidné části směrem na Přibyslav. Kapacita 13 lůžek a cena 350 Kč za noc.

Hotelová ubytovna Z-Sport - nachází se v části města zvané Krčín, v blízkosti je autobusová zastávka a vlakové nádraží. Kapacita 70 lůžek a cena od 220 Kč za noc.

Chatová osada U koupaliště - nachází se u řeky Metuje kousek pod náměstím, ubytování v chatkách. Kapacita 60 lůžek a cena 105 Kč za noc, v červenci a srpnu 7 či 14 denní pobyty cena za chatku (5 lůžek) 4 650 Kč za týden.

Česká Skalice a okolí

Hotel Holzbecher - nachází se v obci Zlič na okraji Babiččina údolí, možnost parkování u hotelu. Kapacita 90 lůžek a cena od 300 Kč za noc (mimo sezonu). Držitel značky „Cyklisté vítání“.

Autocamping Rozkoš - nachází se na kraji České Skalice blízko hlavní silnice na Náchod, ubytování je možné v chatkách, mobilních buňkách, na ubytovně, ve stanech a karavanech. Je to největší kempinkový areál na Náchodsku, jehož součástí je letní kino, tobogán, sauna, restaurace a stánky s občerstvením. Kapacita 450 lůžek v chatkách a cena od 100 Kč za noc (mimo sezonu) a 360 Kč (v sezoně), stan 60 Kč a karavan 80 Kč za noc (v sezoně).

Penzion a kemp Wolf - nachází se v obci Kleny za Českou Skalici (ve směru na Náchod), ubytování v chatkách, ve stanech a karavanech. Kapacita 12 lůžek penzion, až 66 lůžek chatky v kempu a cena 250 Kč penzion a 95 Kč za noc v chatkách.

Jaroměř

Penzion Wunsch - nachází se na hlavním náměstí pevnosti Josefov v centru města, penzion má vlastní parkoviště. Kapacita 34 lůžek a cena od 250 Kč za noc. Držitel značky „Cyklisté vítání“.

Hotel 28 - nachází se v centru města Jaroměř, součástí budovy je bufet, samoobslužná jídelna a pizzerie (v přízemí). Kapacita 20 lůžek a cena 500 Kč za noc.

6.3 Stravovací kapacity

Stravovací služby jsou také důležitým předpokladem pro realizaci cestovního ruchu a mají vliv na celkovou spokojenost návštěvníků turistické oblasti. Stejně jako ubytovacích zařízení je jich v oblasti značné množství, a proto vyjmenujeme (navrhne) jen některé, které mohou být využívány cyklisty nebo mají určitý vzhlas v regionu.

Restaurace a penzion Tropical - nachází se nedaleko vodní nádrže Rozkoš na okraji České Skalice, nabízí českou i mezinárodní kuchyni. Kapacita 65 míst je v létě téměř trojnásobná díky otevření terasy a steak baru. Otevřena PO – NE 11.00 – 24.00. Držitel značky „Cyklisté vítání“.

Restaurace a hotel Lesní zátiší - hotelová restaurace otevřena denně od 11.00 do 22.00. Specialitou kuchyně je domácí česká strava. Kapacita 30 míst v restauraci, v salóňku 10 míst a v létě k dispozici terasa 40 míst. (další informace viz výše v kapitole ubytování)

Restaurace Bartoňova útulna - nachází se v Pekle v místě, kde se kříží několik cyklotras, ubytovaným také nabízí půjčování kol.

Restaurace a penzion Sklípek - nachází se v Červeném Kostelci, nabízí domácí a minutkovou kuchyni českých i mezinárodních specialit. Kapacita 30 míst.

Restaurace Jiráskova chata - nachází se v obci Dobrošov nedaleko od pevnosti Dobrošov. Kapacita 95 míst. Otevírací doba v sezóně od 10.00 do 20.00 (v pátek, sobotu 22.00, neděle 19.00).

Restaurace a hotel Orlík - nachází se u vstupu do Teplických skal kousek za Teplicemi ve směru na Adršpach. V létě je otevřena terasa s kapacitou 60 míst. U hotelu je hlídané parkoviště a je zde možnost vlakového a autobusového spojení.

Turistická chata s restaurací na Hvězdě - nachází se na hřebeni Broumovských stěn v místě turistických tras a i nedaleko dvou cyklotras. Kapacita 100 míst. Otevírací doba od 11.00 do 20.00 (v sobotu do 1.00 v noci, neděle do 17.00).

Restaurace u Pad'ourů - nachází se v centru Nového Města nad Metují na Husově náměstí, tedy nedaleko zámku a taktéž v místě, kde staví cyklobus. Před restaurací je venkovní zahrádka. Otevírací doba od 6.00 do 21.00 (sobota, neděle 7.00 až 20.00).

6.4 Další služby spojené s cykloturistikou

Cyklobusy, Cyklovlaky

Na území Náchodska funguje v sezóně hned několik cyklobusů provozovaných především dvěma společnostmi CDS Náchod a Orlobus Nové Město nad Metují.

První cyklobus jezdí z Hradce Králové až do Krkonoš na Pomezní Boudy. V regionu staví a jede přes Jaroměř, Českou Skalici, Náchod, Hronov, Police nad Metují, Teplice nad Metují a Adršpach. Během prázdnin (od 7.7. do 8.8.) jezdí i v pracovní dny jinak

jen o víkendech a ve svátky. Z Hradce Králové jezdí v 7 hodin a z Pomezních Boud v 16 hodin pouze do Náchoda, z Náchoda do Hradce Králové v 5.15.

Druhý cyklobus jezdí z Náchoda přes Polsko do Broumova. Tato linka je novinkou sezóny 2008. Z Náchoda do Broumova jede v 8 hodin a zpátky v 10.30 a jen do Karlova v Polsku ve 12 hodin a zpátky v 16 hodin.

Třetí cyklobus vozí cyklisty na okraj Javořích hor do Janoviček a to z Broumova. Autobus jezdí v 9.30 z Broumova a v 9.50 zpátky.

Čtvrtý cyklobus jezdí z Jaroměře až do Deštného v Orlických horách. Autobus jede v regionu přes Českou Skalici a Nové Město nad Metují a to v 7.20 a 12.05 a zpátky z Deštného v 9.45 a 15.00. Mimo to ještě jede jen z Nového Města nad Metují v 8.30 a zpátky v 10.45.

Pátý cyklobus je podobný jako předchozí s tím rozdílem, že jede z Nového Města nad Metují přes Náchod. Jede v 7.10 z Nového Města, zpátky v 15.15 a varianta jen z Náchoda v 12.30 a zpátky v 10.15.

Šestý cyklobus jezdí z Nového Města nad Metují do Pekla. Jezdí třikrát denně tam a zpátky. V 11.40 a 16.45 ze zastávky Náchodská a v 13.45 od železniční stanice, zpátky z Pekla v 14.15 a 17.15 na zastávku Náchodská a v 12.15 k železniční stanici.

Co se týče cyklovlaků tak české dráhy nenabízejí speciální cyklovlaky, avšak v některých spojích je možnost rozšířené přepravy kol. Rozšířená přeprava kol znamená, že je možné přepravovat více kol ve speciálně upraveném vagónu. Mimo tuto rozšířenou přepravu lze přepravit kolo individuálně či v menším počtu osobně ve všech ostatních vlacích. Na trati 026 z Týniště nad Orlicí do Otovic je rozšířená přeprava nejčastěji v úseku z Meziměstí do Václavic (u Náchoda). Z Václavic jsou to vlaky v 10.46 a 14.46, z Meziměstí v 12.15, 16.06 a 16.23 (v So a Ne). Další tratí je 033 „spojka“ tratí 026 a 032 ze Starkoče do Václavic respektive Náchoda. Tyto spoje většinou navazují na již zmiňované, navíc je to spoj v 23.12 ze Starkoče a v 4.24 z Náchoda. Na trati 032 Jaroměř – Trutnov je těchto spojů více, dva jsou již zmiňované 4.24 pokračuje na Trutnov z Náchoda a obráceně z Trutnova v 22.20 pokračuje do Náchoda. Ostatní spoje jsou v 4.38, 7.10, 8.21, 10.21, 12.21, 14.21, 15.10, 16.21, 18.21, 19.10, 20.21 z Jaroměře a v 5.18, 5.36, 6.40, 10.41, 12.41, 13.35, 14.40, 16.40, 17.35, 18.40 a 22.20 z Trutnova.

Prodejny a opravy

Axit – Náchod, Kladská 1513, Po – Pá 9:00 – 18:00 a So 9:00 – 12:00, www.axit.cz

Cyklo Tony – Náchod, Náměstí Českých Bratří 304, Po – Pá 8:00 – 17:00 a So 8:00 – 11:00, www.cyklotony.cz

Libra – Nové Město nad Metují, V Aleji 745, Po – Pá 9:00 – 17:30 a So 9:00 – 12:00, www.librakola.cz

Sportiv Redpoint – Teplice nad Metují, Horní 13, Po - Ne 8:30 – 12:00, 13:00 – 17:00

Famos – Hronov, Jiráskova 320 a Náchod, Běloveská 851, www.famosrk.cz

K T Sport – Hronov, T. G. Masaryka 24, Po - Pá 9:00 – 12:00, 13:00 – 17:00 a So 8:30 – 11:30

Miroslav Holeček jízdní kola – Nové Město nad Metují, U Lípy 869

Velo Servis Oldřich Beran – Police nad Metují, Smetanova 352

Pítrs bikes – Police nad Metují, Nádražní 204, Po - Pá 9:00 – 12:00, 13:00 – 17:00 a So 9:00 – 11:00, www.pitrsbikes.com

Starway – Červený Kostelec, Sokolská 368, Po – Pá 9:00 – 12:00, 13:00 – 17:00 a So 9:00 – 11:00, www.sportovnisvet.cz

Forte – System – Jaroměř, nám. Československé armády 38, Po - Pá 8:30 – 17:30 a So 8:30 – 11:30, www.forte-sport.cz

Jiří Frynta jízdní kola – Jaroměř, Na Úpě 520, Po - Pá 17:00 – 19:00, St zavřeno a So 9:00 – 11:30, www.jkfjaromer.wz.cz

Mr. Sport – Police nad Metují, Husova 333, Út – Pá 9:00 – 17:00 a So 9:00 – 11:00, www.polickej.net/mrsport/

Půjčovny kol

Jedním z těch kdo nabízí půjčování kol jsou České dráhy a to v České Skalici. Dále tyto služby nabízí soukromé subjekty. Jsou to například hotely, penziony nebo prodejny kol. Z hotelů to jsou hotel **Holzbecher** v obci Zlič u České Skalice, hotel **Šrejber** v Červeném Kostelci, hotel **Hron** v Náchodě, hotel **Bouda** v České Metuji (blízko Police nad Metují), penziony zastupují penzion **Na Výslunní** v Teplicích nad Metují, penzion **U Hanušů** v obci Šereč (u Rozkoše), penzion **Wolf** v obci Kleny, jediným kempem nabízející půjčování kol je **Autocamping Rozkoš**, dále prodejna **Sportiv Redpoint** v Teplicích nad Metují a poslední místo je chata **Bartoňova útulna** v Pekle.

Úschovny kol

Pokud jde o úschovny kol jejich nabídka je malá nebo se o místech, kde je možná úschova mezi návštěvníky neví, jak mimochodem také vyplynulo z dotazníků. Nejen že převážná většina cyklistů těchto služeb nevyužívá, ale ani nevěděli, kde úschovny jsou. Úschovnu kol nabízejí dva již zmiňované hotely – **Holzbecher a Šrejber**, hotel **Černý Kuň** v Červeném Kostelci, penzion **Wolf** v Jaroměři, **Jiráskova chata** na Dobrošově, autokemp **Brodský** a vlakové nádraží Česká Skalice.

Projekt „Cyklisté vítáni“

Tento projekt vznikl za účelem zlepšení kvality služeb pro cyklisty. Cyklisté vítáni je celonárodní certifikační systém, který z pohledu cyklistů prověřuje nabídku a vybavenost stravovacích a ubytovacích služeb, kempů a turistických cílů. Turistická zařízení, která když projdou certifikací jsou označena zelenobílou známkou s usmívajícím se kolem. Certifikace obsahuje standardy srovnatelné se systémy jiných evropských zemí (např. např. Bett & Bike v Německu nebo RADfreundliche Betriebe v Rakousku). Každé zařízení, které chce získat značku Cyklisté vítáni, musí splňovat určité podmínky. Pro ilustraci některé z podmínek, které musí zařízení splnit – možnost ubytování na 1 noc, uzamykatelná místnost pro bezplatné uschování kol, možnost opravy kol a několik dalších. Tento projekt znamená pro držitele prestiž hlavně ve spojitosti přilákání k návštěvě právě z řad cyklistů.

7. Další využití oblasti pro aktivity cestovního ruchu

7.1 Pěší turistika

Pěší turistika na Náchodsku má dlouhou historii - kdysi se toto území nazývalo Jiráskův kraj a těší se tradičně velkému turistickému zájmu. Husté a přehledné značení turistických stezek a rozcestníků dovede i dnes pěší turisty na nejodlehlejší místa. Tyto turistické trasy jsou přirozeně napojeny na systémy značených cest v Orlických horách, na Hradecku a v Krkonoších. Na mnohá místa Náchodska ani není možné se dostat jinak než pěšky, například do skalních měst či na hřebeny hor.

Mezi nejoblíbenější pěší trasy na Náchodsku bezpochyby patří okruhy skalními městy v Adršpašských a Teplických skalách. Tyto okruhy provedou návštěvníky nejznámějšími pískovcovými skalními městy severovýchodních Čech. V obou městech může návštěvník obdivovat neskutečné síly přírody, které vytvořily tyto impozantní skalní útvary rozličných tvarů a velikostí. Během prohlídky může každý sám odhadovat co která skála připomíná nebo jen pasivně číst názvy na orientačních tabulkách.

Adršpašské skály nabízejí dva prohlídkové okruhy velký (3,5 km) a malý (1,3 km). Malý okruh je veden kolem jezera v bývalé pískovně a je krátkou a poklidnou procházkou. Nenajdeme tu však žádné přenádherné a velezajímavé skalní útvary, jen menší a nic zvláštního nepřipomínající skály, avšak dokreslující kolorit čistého a křišťálově modrého jezírka. Nejvíce zajímavého nabízí druhý okruh, který se různě proplétá mezi skálami, častokrát dokonce ani člověk neprojde v ramenou a je nucen se protáhnout bokem. Z toho je patrné, že je fyzicky náročnější než malý okruh, za to však budete odměněni řadou zážitků, nádhernými skalními útvary a možností projížďky v loďce na jezírku. Z nejznámějších můžeme jmenovat Milence – dominantu skal připomínající zamilované v objetí, Starosta a Starostová – nejznámější dvouvěží zobrazující dvojici nejdůležitějších měšťanů z nedalekých Teplic nad Metují, Homole cukru a některé další.

Teplické skály nabízejí pouze jeden prohlídkový okruh, je zde popsanych 56 útvarů, tedy více než v Adršpašských skalách. Stejně jak u Adršpašských skal ne všechna popsaná místa jsou skalní útvary. Okruh je dlouhý 5,9 km, je veden po modré značce a je také doplněn informačními tabulkami. Nedaleko od vstupu se nachází, v nadmořské výšce 630 metrů, zřícenina hradu Střmen, ze kterého je nádherná vyhlídka (za dobré

viditelnosti až na Teplice nad Metují). Z nejznámějších útvarů v Teplických skalách můžeme jmenovat: Skalní koruna – skalní věž zdolaná horolezci jako jedna z mála již ve dvacátých letech minulého století, Chrámové a Martinské stěny – velkolepý a mohutný masiv stěn dosahujících výšky až 70 metrů, Skalní chrám – soutěska v masivu Chrámových stěn, kde se na počátku minulého století hrávalo pro turisty na flašinet.

Podobným místem pro pěší výlet s neméně zajímavými skalními útvary nabízí trasy v Broumovských stěnách. Celým hřebenem prochází řada turistických tras, které lze různě kombinovat podle vlastního uvážení co do délky, náročnosti a atraktivnosti jednotlivých míst. Z tohoto důvodu zmíníme dvě trasy, které návštěvníka provedou tím nejzajímavějším skoro přes celý hřbet Broumovských stěn. První trasu je nejvýhodnější začít v Broumově, kde z centra sledujeme červenou turistickou značku, která nás zavede přes obec Křinice až na okraj Broumovských stěn. Červená pokračuje přes Hvězdu k místu zvanému Supí hnízdo. Zde je možné sejít do Kovářovy rokli k jeskyni Kovárna, ke které se váže pověst o pokladu, lupičích a kovářovi. Po návratu k Supímu hnízdu pokračujeme po červené značce směrem k místu zvanému Nad Roklí a dále přes místa Nad Hájkovou, Nad Hruškovou roklí a U Ovčina až na kraj lesa a parkoviště nad obcí Slavný. Zde je možné trasu po již absolvovaných 13 km zakončit nebo lze pokračovat po žluté turistické značce kolem vrchu Koruna až do obce Božanov, čímž prodloužíme trasu o dalších 9 km. Druhá trasa začíná v Honském sedle, které je za vesnicí Hony na hlavní silnici směrem na Broumov. Z Honského sedla se po modré turistické značce vydáme na Honský špičák a dále po hřebeni stěn kolem Střážné hory k chatě Hvězda. Cestou dlouhou 4 km míjíme dvě vyhlídková místa na Broumov a celý Broumovský výběžek. Od chaty Hvězda můžeme zakončit trasu v Hlavoňově, pokračovat dále po již zmíněné trase po červené nad obec Slavný nebo projít přes celou Kovářovu rokli a napojit se na žlutou a posléze modrou značku, která nás dovede až do obce Slavný. Druhou variantou prodloužíme trasu na 10,5 km a třetí variantou na 9,5 km.

Další velice pěknou, krátkou a poklidnou trasou s pískovcovými skalními útvary je okruh na stolové hoře Ostaš. Trasa 2 km dlouhého okruhu je vedena po modré turistické značce. Hora Ostaš sloužila i jako útočiště pro občany Police nad Metují, což připomínají i názvy některých skalních útvarů, např. Zrádce či Sluj českých bratří.

Poslední turistickou trasou, kterou zmíníme je velmi oblíbená spojnice měst Náchod a Nového Města nad Metují vedená z části po žluté a červené značce přes Peklo a Ostrovy. Tato trasa kopíruje tok řeky Metuje, je dlouhá přibližně 13 km a nabízí pohled na nádhernou scenérii pekelského údolí.

7.2 Naučné stezky

Na území turistické oblasti se nachází 11 naučných stezek, z nichž vyjmenujeme jen některé nejzajímavější.

První, kterou zmíníme je stezka Babiččiným údolím, která nás provede místy, kde vyrůstala Božena Němcová a zaznamenala je v díle Babička. Je dlouhá 7,5 km. Začíná u Barunčiny školy v České Skalici a vede až k Rýzmburskému altánu, kde se nachází zbytky zříceniny hradu Rýzmburk. Po cestě navštívíme zajímavá místa jako Ratibořický zámek, Staré bělidlo, sousoší Babičky s dětmi či jiná místa známá z díla Boženy Němcové. V údolí jsou ještě další dvě stezky: Justynčina stezka a stezka Jakuba Míly.

Naučná stezka pevnost Dobrošov má dvě trasy a začíná u srubu Zelený. Celková délka trasy je 4,5 km. Provede nás opevněními z roku 1938 v Náchodském úseku. Nejzajímavější místa jsou pevnost Dobrošov a srub Březinka.

Další dvě stezky nás provedou památkami a zajímavými místy Prusko-rakouské války roku 1866. První stezkou je Náchod – Vysokov – Václavice, která je dlouhá 8,5 km. Zavede nás k nejvýznamnějším pomníkům na bojišti a nabídne možnost se seznámit s okolnostmi jejich vzniku a s péčí o vojenské památky na Náchodsku. Druhou stezkou je Česká Skalice – Svinišťany – Josefov, která je dlouhá 30 km. Provede nás místy bitev války roku 1866 – u České Skalice a u Svinišťan a také k pevnosti v Josefově.

Další naučná stezka prochází již zmíněnými Teplickými skálami. Její název je stezka Josefa Vavruška, je stejně dlouhá jako prohlídkový okruh 5,9 km a seznámí nás se zajímavostmi z historie objevování skal a zajímavostí z rostlinné a živočišné říše. Druhou stezkou v okolí Teplic nad Metují je 2 km dlouhá naučná stezka v Jiráskových skalách.

Poslední zmíněnou je stezka s názvem Proč chodit daleko?, která je v okolí vesnice Křinice a je dlouhá 9 km. Vede podél Broumovských stěn a seznámí nás s historií, kulturou a přírodou Křinic a okolí Broumova.

7.3 Vodní aktivity

V letní sezóně jsou vodní aktivity jedním z hlavních motivů účasti na cestovním ruchu. I přes velký odliv turistů do mořských oblastí může poskytnout i naše vlast vhodné podmínky pro příjemnou a aktivní dovolenou u vody.

Pro vodáctví je možné využít zdejších tří řek Metuje, Úpy a Stěnavy. První jmenovaná Metuje je celoročně sjízdna v délce 69 km, a to od vstupu do Teplických skal až k ústí do Labe v Jaroměři. Na řece je vybudováno mnoho nesjízdných jezů a několik jezů, které jsou po prohlednutí sjízdne. Nejhezčím úsekem je Peklo (od Náchoda po Nové Město nad Metují). Peklo je krásné hluboké údolí vytvořené nikoli odsunem ledovce, ale zařezáváním řeky do kopců. Je to velkou raritou nejen v České republice, ale i v Evropě. Řeka Úpa je sjízdna z důvodu zákazu správy Krkonošského národního parku a mnoha jezům až od Poříčí u Trutnova. Nejoblíbenějším a nejhezčím úsekem pro vodáky je z Poříčí u Trutnova do Ratibořic, případně od České Skalice k ústí do Labe. Řeku Stěnavu je možné splout z Meziměstí do Broumova za přibližně dvě hodiny.

Další vodní aktivitou je koupání, respektive rekreace u vodních ploch. Pro tyto aktivity je možné využít některou z přírodních vodních ploch nebo některé ze zdejších koupališť a bazénů. Největší vodní plochou je přehradní nádrž Rozkoš. Ubytování přímo u vody je možné v autocampingu Rozkoš na okraji České Skalice nebo v Surfcentru „U Milana“, které se nachází za Českou Skalici ve směru na Nahořany a nabízí zde pouze možnost ubytování ve vlastním zařízení (stan, karavan). Autocamping nabízí řadu služeb a aktivit pro návštěvníky, jako příklad můžeme uvést letní kino, tobogán, minigolf. Surfcentrum nabízí především půjčení lodí, šlapadel, katamaránu a windsurfingu. Ostatní dvě velké a známé vodní plochy – rybníky Brodský a Špinka u Červeného Kostelce jsou vhodným místem pro tyto aktivity. U rybníku Brodský je autokemp, který nabízí ubytování v chatkách, obytných buňkách či vlastních karavanech a stanech. Pro návštěvníky je tu k dispozici hřiště na volejbal, možnost zapůjčení sportovních potřeb a půjčovna lodí.

Pro další možnosti koupání lze využít některá koupaliště či plavecké bazény. Koupaliště se nacházejí v Náchodě, v Broumově, v Polici nad Metují, v Jaroměři a plavecký bazén mají pouze města Náchod a Nové Město nad Metují.

7.4 Horolezectví

Turistická oblast Kladské pomezí nabízí návštěvníkům také vhodné podmínky pro horolezectví. Tento sport provozovaný v CHKO Broumovsko je na celém území povolen, s výjimkou národních přírodních rezervací. V těchto zvláště chráněných územích zákon zakazuje horolezectví mimo místa vyhrazená orgánem ochrany přírody.

Pro horolezectví byly skály objeveny před pětaosmdesáti lety. Tehdy, 21. května 1923, provedli sasští lezci první výstup na skalní věž. Dali jí jméno Svatodušní, ale později dostala jméno Král. Výstup vedl Richard Eichler.

V národní přírodní rezervaci je lezení povoleno organizovaným horolezcům ve vymezených oblastech – pro Teplicko to představuje 11 z celkem 16 skalních obvodů. Teplické a Adršpašské skály jsou z hlediska povolení pro lezení rozděleny na deset částí, z nichž v sedmi je povoleno lezení v období od 1. května do 31. října a ve zbývajících třech od 1. července do 31. října.

Celkem bylo slezeno v Teplických skalách 521 věží a v Adršpašských skalách 1 252 věží. Častým cílem výstupů je padesátimetrová věž Skalní koruna, poprvé dobytá roku 1927. K nejobtížnějším výstupům patří stěna zvaná Akumulátor v Martinských stěnách a údolní hrana na stěnu zvanou Kanec.

Dalším oblíbeným místem horolezců je Ostaš, zvláště jeho dolní labyrint je doslova souvislým řetězcem nádherných lezeckých skal všech stupňů obtížnosti.

7.5 Zimní sporty

Náchodsko může nabídnout dobré podmínky i pro zimní sporty, avšak nutno podotknout, že vzhledem k poloze mezi Krkonošemi a Orlickými horami není pro tyto aktivity vyhledávanou oblastí a nemůže těmto horským oblastem konkurovat co do množství a předpokladů pro tyto činnosti, za to však může sloužit jako místo pro ubytování. Předností Kladského pomezí je pro milovníky bílé stopy to, že mohou téměř na každém místě připnout běžky a toulat se krajinou i v místech, kam nevedou upravené běžecké stopy.

Nejprve zmíníme některé vhodné trasy pro běžkaře a poté neopomeneme ani možnosti sjezdového lyžování.

První trasou je okruh z Náchoda dlouhý 29 km – okolo Jiráskovy chaty. Z Náchoda po červené turistické značce přes osadu Amerika vystoupáme na Dobrošov k Jiráskově chatě. Od chaty pokračujeme vlevo po udržované stopě do osady Polsko, kde křížíme zelenou turistickou značku, odbočíme mezi chalupami vpravo a po polní cestě dojedeme k silnici Náchod – Česká Čermná. Po přejití silnice pokračujeme dolů lesní cestou, kolem křížku k autobusové zastávce Polsko, odtud dále 3 km lyžařskou stopou po lesní cestě až k závoře Česká Čermná – Peklo. Odtud vpravo po zelené turistické značce k rozcestí pod Dubovíci. Zde odbočíme vlevo po modré a vystoupáme pod Kozí

hřbet a dále až k rozcestí se žlutou turistickou značkou, po níž pokračujeme až na Nový Hrádek. Zde můžeme trasu po 15 km zakončit a do Náchoda se vrátit autobusem nebo se na náměstí občerstvit a pokračovat zpátky do Náchoda na běžkách. Z Nového Hrádku pojedeme nejprve pro červené do Pekla a odtud po žluté až do Náchoda.

Hřebenem Jestřebích hor je trasa dlouhá 22 km a je částečně s udržovanou stopou. Z vlakového nádraží v Radvanicích dojdeme pěšky po modré do středu obce, kde se dáme po červené na Paseky (z kraje obce již na běžkách). Z Pasek pokračujeme po zelené kolem Žaltmanu do Odolova a přes Švédský vrch až k rozcestí Na Chlívci. Z rozcestí po modré na Maternici a z Maternice po červené do Hronova.

Poslední trasou, kterou zmíníme je z Machova do Náchoda o délce 18 km. Od autobusové zastávky prolukou jdeme mezi rodinnými domky a hasičskou zbrojnicí a jedeme po neznačené cestě směrem pod skokanský můstek a sjezdovku. Od můstku stoupáme kolem vrchu Bučina až k rozcestníku Pod Machovskými končinami, kde křížíme červenou turistickou značku a míříme k lesu a dále do Sedmákovic. Dále jedeme po červené, projedeme pod stožáry vysokého napětí a pokračujeme po neznačené trase podél vedení do údolí Přední Zada až k silnici Hronov – Ždárky. Za silnicí stoupáme přes kopec Jonák do Velkého Poříčí, kde se napojíme na cyklostezku číslo 22. U dřevěného můstku přes přítok řeky Metuje jedeme směrem ke dvěma stožárům vysokého napětí a od nich k mostu před celnicí. Po cyklostezce dojedeme do Bělovse.

Pro sjezdaře se v oblasti nabízí značný počet možností. U Broumova se nachází lyžařský areál Janovičky s dvěma vleky. První je dlouhý 293 metrů a má kapacitu 714 osob za hodinu a druhý 260 metrů dlouhý s kapacitou 453 osob za hodinu. Areál nabízí večerní lyžování úterý, čtvrtek a sobota od 17 hodin do 20 hodin. Ski areál Kamenec v Teplicích nad Metují nabízí vlek dlouhý 480 metrů s kapacitou 500 osob za hodinu. Areál nabízí také večerní lyžování ve stejné době jako Janovičky. Na Novém Hrádku jsou dvě sjezdovky na Panské stráni s délkami 460 a 340 metrů a kapacitou vleku 500 osob za hodinu. Další možnost se nabízí přímo v největším městě turistické oblasti Náchodě. Zde se nachází dva vleky Brabák a Maliňák. Brabák má vlek s délkou 266 metrů a kapacitou 400 osob za hodinu a slouží také jako přibližovací vlek k vleku Maliňák, který je zhruba 5 minut cesty nad horní stanicí vleku Brabák. Maliňák má délku 383 metrů a kapacitu stejnou jako Brabák a funguje pouze o víkendu od 10 do 16 hodin. Poslední možností, kterou zmíníme je lyžařský vlek v Radvanicích – Studénka. Jsou zde tři vleky velký, střední a dětský. Velký je dlouhý 400 metrů s kapacitou 500

osob za hodinu, střední dlouhý 170 metrů (kapacita po úpravách nebyla dosud zjištěna) a dětský vlek s délkou 100 metrů a kapacitou 350 osob za hodinu.

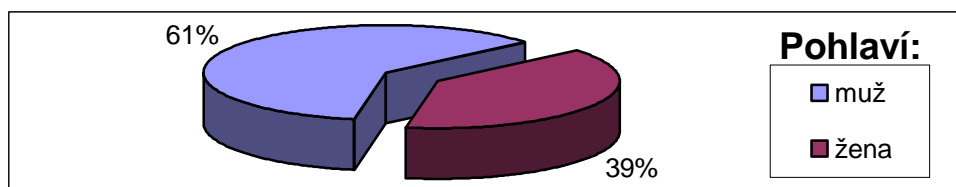
V oblasti se nacházejí ještě některé další vleky, ale vzhledem k výhodné pozici Náchodska se nabízí možnosti lyžování v Orlických horách či Krkonoších, kde jsou lepší sněhové podmínky. Nejbližší areály se nacházejí v Olešnici v Orlických horách a Deštném v Orlických horách.

8. Marketingový výzkum dotazníkem

Marketingový výzkum jsem prováděl na zvolené cyklotrase číslo 4034 (dle značení KČT). Dotazoval jsem se osobně náhodného vzorku cyklistů po celé délce cyklotrasy.

Obecné informace o návštěvnicích

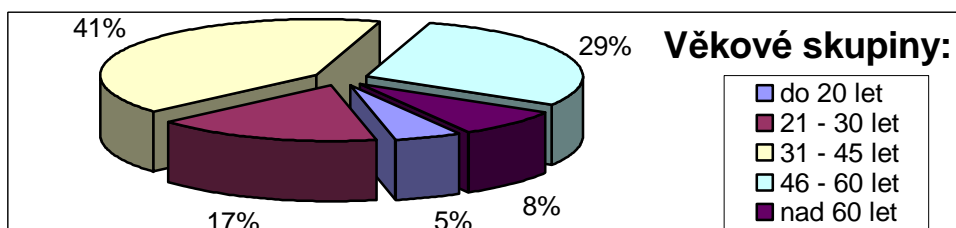
Pohlaví

Zdroj: vlastní šetření

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že ze 100 dotazovaných bylo 61 mužů a 39 žen.

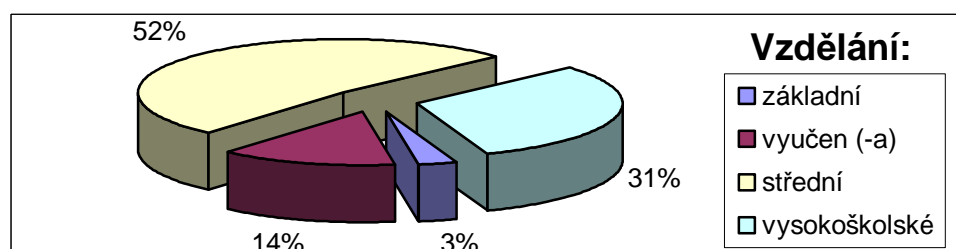
Věk

Zdroj: vlastní šetření

Z věkových skupin v dotazovaném vzorku převažovala skupina středního věku (31 – 45 let) a zajímavé je že nejméně bylo zástupců skupiny mladých lidí (do 20 let).

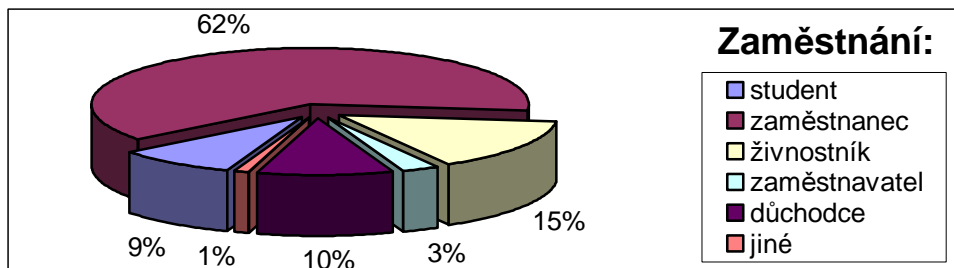
Vzdělání

Zdroj: vlastní šetření

Z pohledu dosaženého vzdělání bylo nejvíce středoškolsky vzdělaných respondentů a to v počtu 52 ze 100.

Zaměstnání

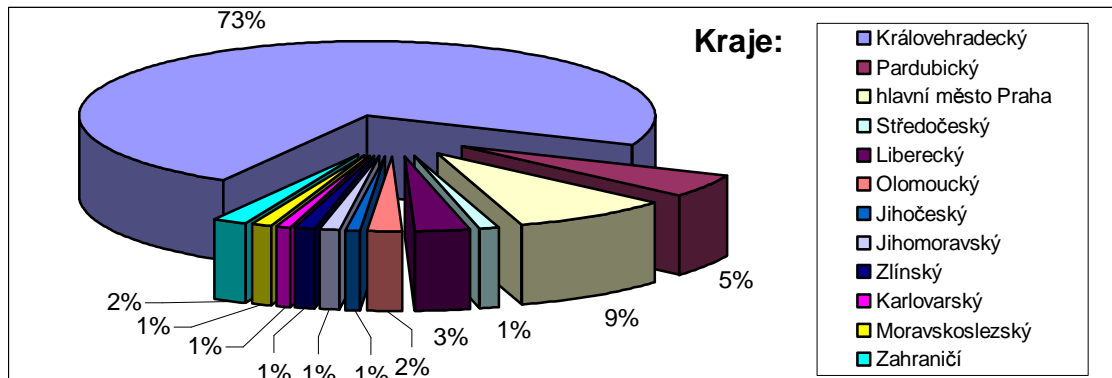

Zdroj: vlastní šetření

Z hlediska pracovního poměru převažovali zaměstnanci (62 lidí), podnikajících bylo 15 a jen 1 odpověděl jiné což vzhledem k možnostem znamenalo jediné – nezaměstnaný.

OTÁZKA č. 1

Odkud jste přijel/a?

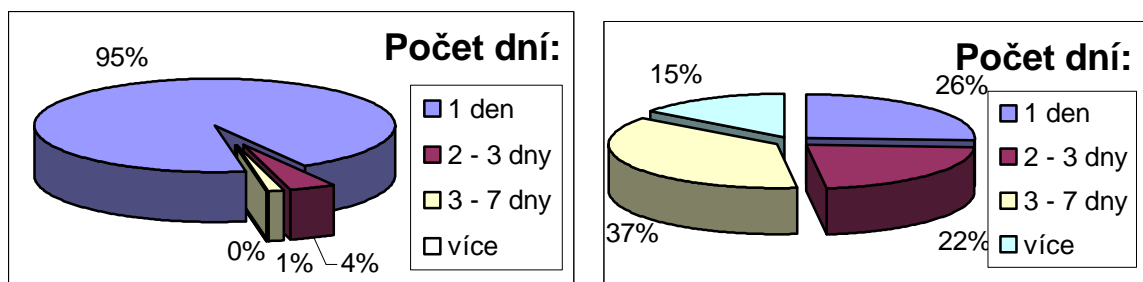

Zdroj: vlastní šetření

Nejvíce cyklistů bylo Královehradeckého kraje (místních), což lze vysvětlit tím, že je nejpohodlnější a nejjednodušší podnikat výlety na kole do blízkého okolí z pohodlí domova. Druhou nejpočetnější skupinou byli turisté z Prahy.

OTÁZKA č. 2

Kolik dní zde strávíte?

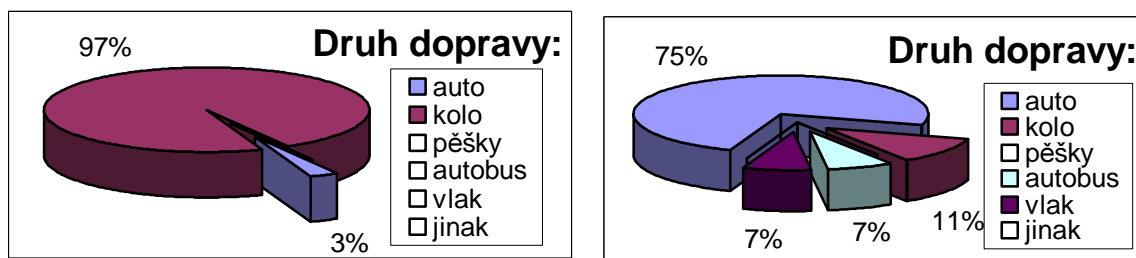

Zdroj: vlastní šetření

U druhé otázky jsme dotazované rozdělili na místní (z Královehradeckého kraje), což lze vidět v levém grafu a na ostatní (z jiných krajů ČR a zahraničí) v pravém grafu. Z výsledku je patrné, že místní jezdí pouze na jednodenní projížďky zatímco z ostatních návštěvníků převládají 3 až 7 denní pobyty.

OTÁZKA č. 3

Jak jste se sem dostali?

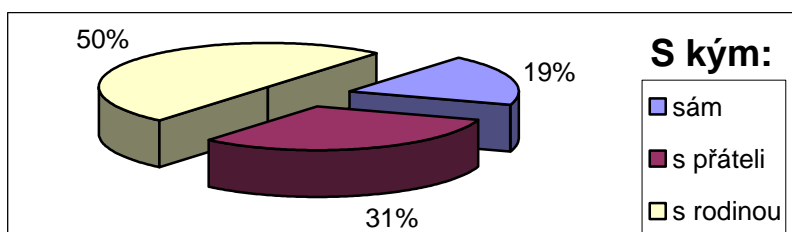

Zdroj: vlastní šetření

Otázka byla opět rozdělena na místní (vlevo) a ostatní (vpravo). U místních byla otázka myšlena ve smyslu jak se dostali dotazovaní do toho místa, kde byl dotazník položen a u ostatních tato otázka byla myšlena jak se dostali dotazovaní do oblasti (místa rekreace). Výsledky souvisí s předchozí otázkou, protože u místních kde převládají 1 denní výlety, jsou realizovány až na 3% výjimku na kolech. U ostatních návštěvníků je hlavním způsobem dopravy do oblasti automobil.

OTÁZKA č. 4

Jste zde?

Zdroj: vlastní šetření

Z výsledků čtvrté otázky je patrné že převládali rodinné výlety nebo rodinná rekreace.

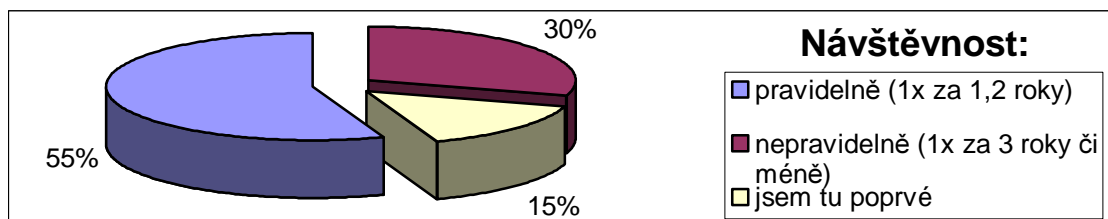
OTÁZKA č. 6

Jaké je hlavní místo Vašeho pobytu?

Otázka byla určena pro návštěvníky mimo Královehradecký kraj. Výsledkem bylo zjištění místa kde byli turisté nejčastěji ubytováni. S počtem čtyř odpovědí se na prvním místě umístila hned dvě města Náchod a Nové Město nad Metují.

OTÁZKA č. 8

Jak často region navštěvujete?

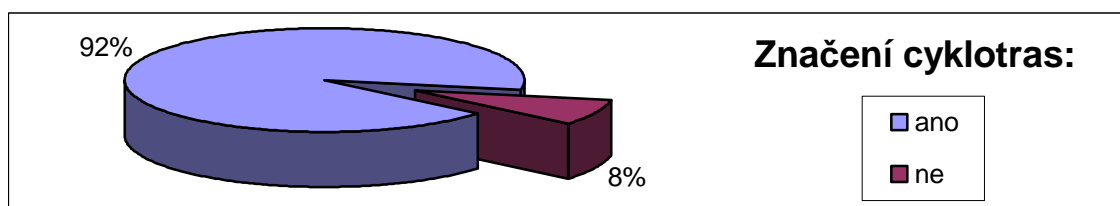
Zdroj: vlastní šetření

U této otázky pro zvýšení atraktivnosti vybrali jen návštěvníky mimo Královehradecký kraj. Jak je z grafu patrné tak 55 % respondentů navštěvuje region pravidelně a jen 15 % navštívilo region prvně.

OTÁZKA č. 9

Využíváte služby spojené s cykloturistikou?

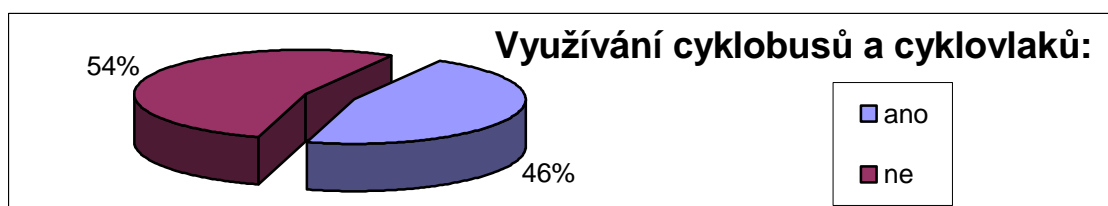
a) značené cyklotrasy a cyklostezky

Zdroj: vlastní šetření

Z dotazovaných odpovědělo 92 %, že prý svých cestách, výletech na kole využívá značené cyklotrasy a pouze 8 % nikoliv.

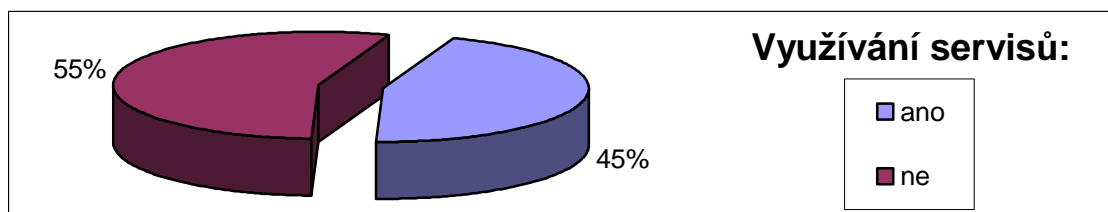
b) cyklobusy, cyklovlaký

Zdroj: vlastní šetření

Ke zpříjemnění či prodloužení trasy využívá 54 % respondentů služeb cyklobusů a cyklovlaků.

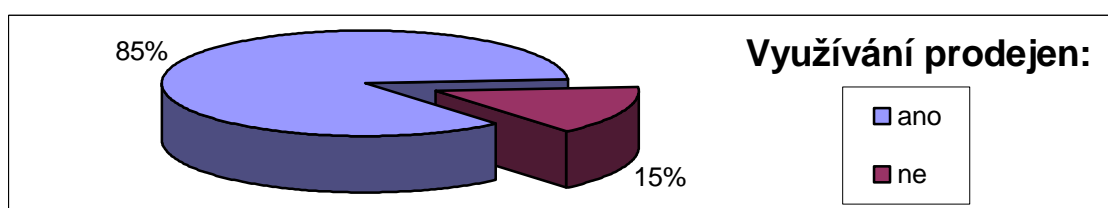
c) servisy

Zdroj: vlastní šetření

V případě nutnosti opravy kola nebo při předsezónní a posezónní údržbě využívá celých 55% cyklistů služeb servisů.

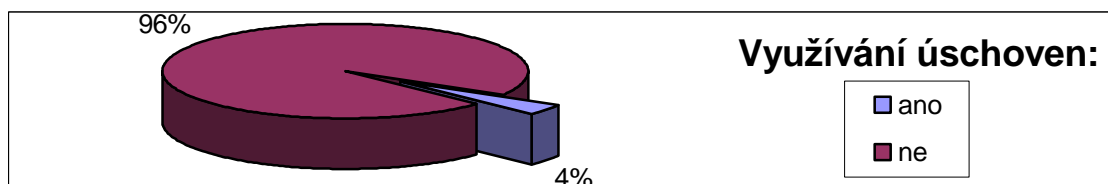
d) prodejny

Zdroj: vlastní šetření

Prodejny s cyklistickým zbožím využívá k nákupu součástek, doplňků a další potřeb pro údržbu kola 85 ze 100 dotázaných cyklistů.

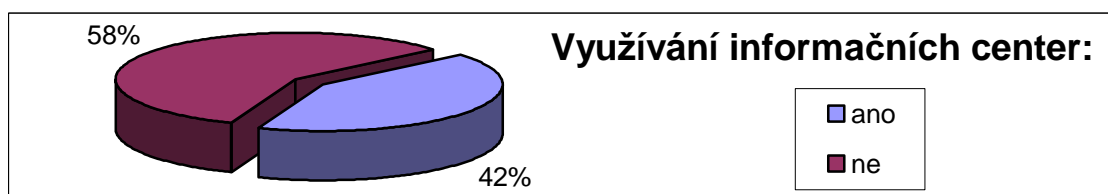
d) úschovny

Zdroj: vlastní šetření

U tohoto grafu stojí za zmínku, že za tak výraznou převahou nevyužívání úschoven je neinformovanost návštěvníků kde se úschovny nachází a malý počet úschoven.

e) informace (informační centra)

Zdroj: vlastní šetření

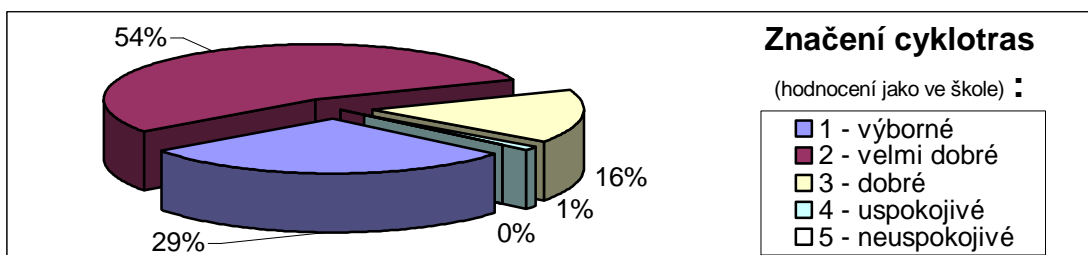
Služeb informačních center využilo ze 100 cyklistů 58, zatímco 42 tyto služby nepotřebovalo.

OTÁZKA č. 10

U 10. otázky byly hodnoceny odpovědi NE z otázky 9 následovně, poněvadž nemohli dotazovaní kvalitu těchto služeb posoudit bylo předpokládáno, že úroveň je standardní (tedy dobrá).

Jak byste hodnotil tyto služby?

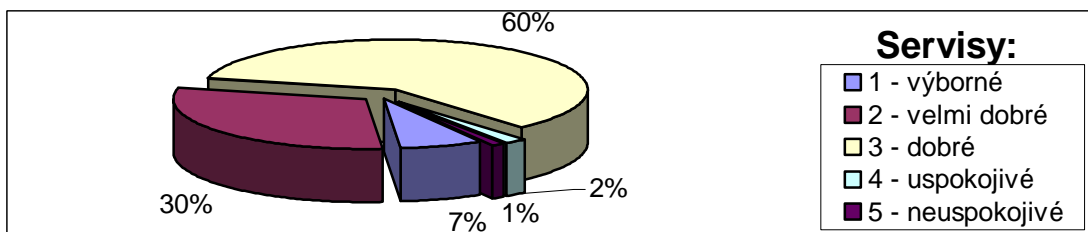
a) značení cyklotras

Zdroj: vlastní šetření

Značení cyklotras je podle 54 % na velmi dobré úrovni a nikdo neshledal značení jako naprosto nedostačující.

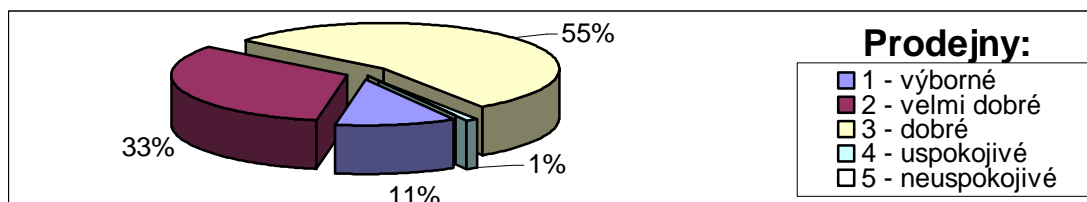
b) servisy

Zdroj: vlastní šetření

Kvalitu služeb v servisech považuje 60 % cyklistů za dobrou. Tři cyklisté nebyli spokojeni s kvalitou v servisech, 2 hodnotili služby jako uspokojivé a 1 neuspokojivé.

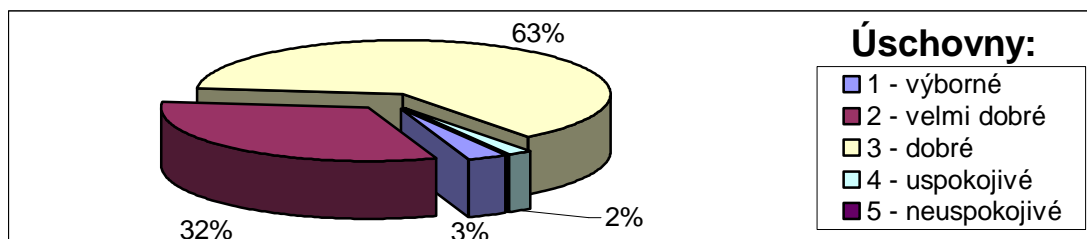
c) prodejny

Zdroj: vlastní šetření

Kvalitu služeb v prodejnách považuje 55 % cyklistů za dobrou či na standardní úrovni. Jen jeden cyklista nebyl zcela spokojený s kvalitou služeb v prodejnách a hodnotil je jako uspokojivé.

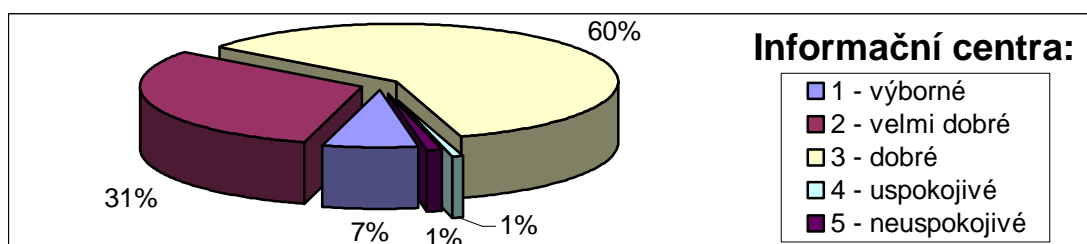
d) úschovny

Zdroj: vlastní šetření

U této otázky výjimečně i někteří co odpověděli v 9. otázce u úschoven, že je nevyužívají v tomto byli schopni ohodnotit kvalitu těchto služeb. Tedy 63 % shledalo tyto služby na dobré úrovni.

e) informace (informační centra)

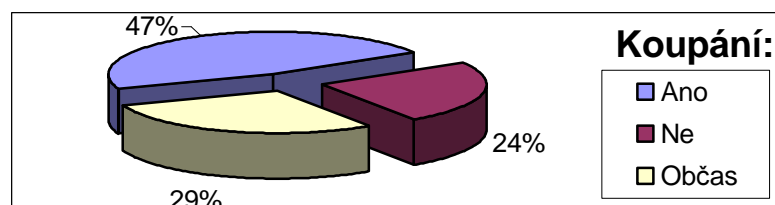
Zdroj: vlastní šetření

Služby informačních center ohodnotilo 31 % jako velmi dobré a 7 % jako výborné.

OTÁZKA č. 11

Jakým aktivitám mimo cykloturistiku se během pobytu věnujete?

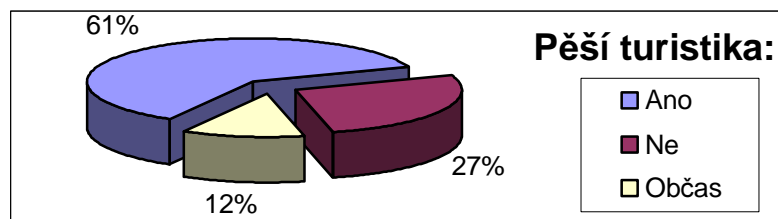
a) koupání

Zdroj: vlastní šetření

Koupání se ze 100 dotázaných nevěnuje pouhých 24 lidí.

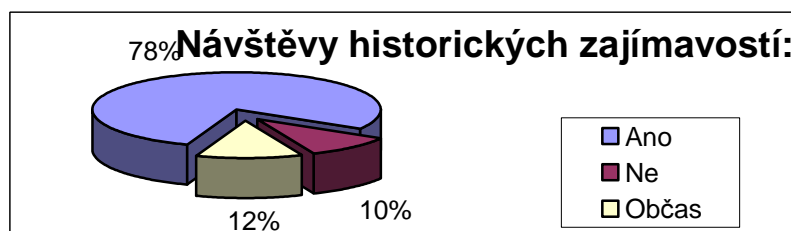
b) pěší turistika

Zdroj: vlastní šetření

Pěší výlety jako doplněk k cyklistice využívá 61 % respondentů.

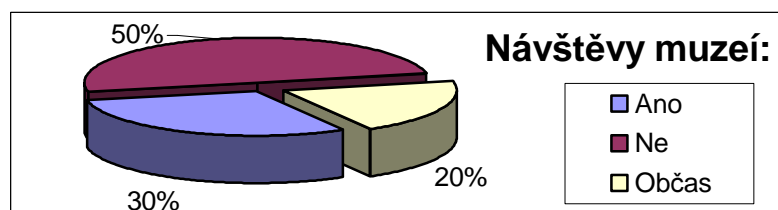
c) návštěvy historických zajímavostí v okolí

Zdroj: vlastní šetření

Pouhých 10 % turistů nenavštěvuje historické zajímavosti vůbec a dalších 12 % občas.

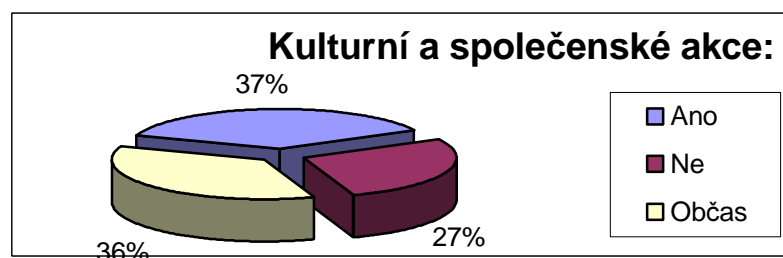
d) návštěvy muzeí

Zdroj: vlastní šetření

Z grafu je patrné, že návštěvy muzeí nebyli mezi dotazovanými až tak oblíbené, poněvadž pouze 30 % navštěvuje muzea pravidelně.

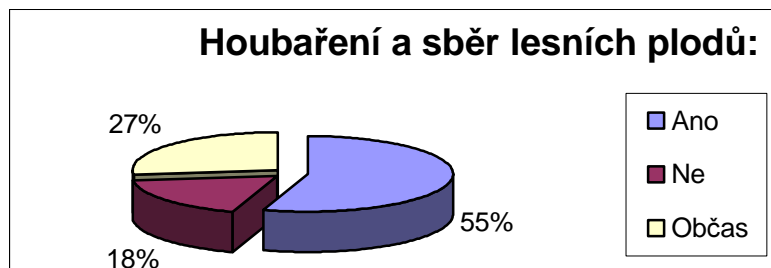
e) účast na kulturních a společenských akcích

Zdroj: vlastní šetření

Kulturní a společenské akce navštěvuje občas nebo pravidelně 73 % dotazovaných cyklistů zatímco 27 % nikoliv.

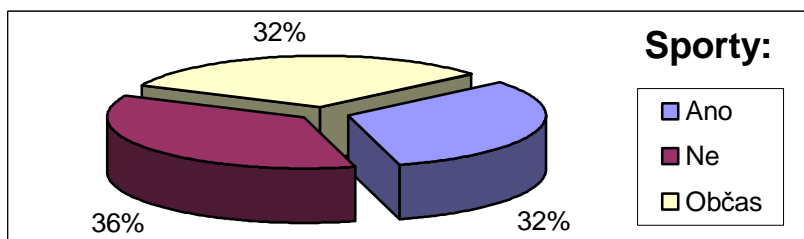
f) houbaření a sběr lesních plodů

Zdroj:vlastní šetření

Jak je z grafu patrné, houbaření a sběr lesních plodů je velmi oblíbenou činností turistů. Pouze 18 % se této aktivitě nevěnuje vůbec.

g) sporty – tenis, volejbal, nohejbal, atd.

Zdroj:vlastní šetření

Nejvyrovnanější otázkou bylo provozování sportů, kdy se odpovědi rozdělily přibližně na třetiny s tím že nepatrnou převahu 36 % mají ti kdo sporty neprovozují.

9. Návrhy na zlepšení

Na základě dotazníkového šetření bylo zjištěno, jaké problémy a nedostatky v očích návštěvníků ale i místních v regionu jsou, a které by bylo třeba zlepšit, aby se zvedla atraktivnost a spokojenost návštěvníků.

Prvním nejpalčivějším a nejčastěji zmiňovaným nedostatkem bylo malé množství koupališť. Dotazovanými bylo myšleno především koupaliště v Novém Městě nad Metují. Tento nedostatek je podle mého názoru opodstatněný, protože v situaci, kdy je v oblasti 7 obcí (měst) s počtem obyvatel nad 5 000 jsou zde pouze 4 koupaliště a další důvod je, že třetí největší město co do počtu obyvatel koupaliště nemá. K vyřešení tohoto nedostatku se dokonce konalo v roce 2006 setkání s občany v Novoměstském kině 70. Výstavba tohoto koupaliště nebo alternativa u krytého bazénu by znamenala užitek nejen pro obyvatele města, kterým toto zařízení nejvíce chybí, ale i větší atraktivitu města z hlediska cestovního ruchu.

Druhým velmi připomínaným nedostatkem byla kvalita cyklotras především z hlediska povrchu cest. K této problematice je nutno říci, že některé úseky by skutečně potřebovaly zkvalitnit povrch, protože i na trekingovém kole jsou průjezdné se sníženou rychlostí. Je také nutné říci, že některé úseky byly již s pomocí dotací evropské unie dokončeny a upraveny. Kvalitní povrch (např. asfalt) znamená nejen oblíbenost cyklotras potažmo oblasti mezi cyklisty, ale také možnost využití těchto tras pro výlety na kolečkových bruslích.

Dalším návrhem zjištěným vlastní zkušeností i z odpovědí dotazovaných je lepší značení cyklotras či instalování informačních tabulí. Pro nastínění daného problému můžeme zmínit zvolenou cyklotrasu číslo 4034, kde jsme minulou sezónu minimálně v jednom místě nevěděli, jakým směrem pokračovat, ale před letošní sezónou byly provedeny úpravy ve značení a i v kvalitě povrchu. Zlepšení v této oblasti znamená velké plus pro cyklisty co do přehlednosti i pohodlnosti jízdy.

K účasti na cestovním ruchu patří také vybavenost regionu stravovacími zařízeními, což je jedním z dalších návrhů na zlepšení situace v regionu. Podle mínění několika cyklistů je podél cyklotras v oblasti Náchodska místy nedostatečná možnost občerstvení ve stáncích nebo restauracích. Podél cyklotras se najdou úseky, kde je dostatek těchto zařízení, ale pak jsou třeba 15-ti kilometrové úseky, kde možnost občerstvení naprosto chybí.

Z některých dalších dotýkajících se hlavně cykloturistiky můžeme jmenovat – více úschoven kol, stojany na kola (hlavně v místech zastávek, např.: u restaurací, památek atd.), více cyklobusů a v neposlední řadě osvětlení cyklotras.

10. Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se zaměřil nejprve na význam cykloturistiky a na vymezení zkoumané oblasti Náchodsko, byla provedena situační analýza oblasti z pohledu cykloturistiky. Součástí práce bylo provedení terénního šetření formou dotazníků a osobního průzkumu na zvolené cyklotrase. Takto získané informace byly zpracovány a vyhodnoceny.

Hlavním cílem práce bylo zhodnocení významu cykloturistiky pro rozvoj regionálního cestovního ruchu na Náchodsku.

Shrnutím výsledků hlavního cíle můžeme říci, že hustota cyklistické sítě na Náchodsku je dostatečná a nabízí tedy návštěvníkům dobré podmínky pro tuto formu aktivní dovolené. S přihlédnutím k trendům poslední doby, prosazování a hledání ekologicky šetrné formy dopravy, snaze o ochranu přírody a zdravý životní styl, je tedy tato hustá cyklistická síť dobrým předpokladem pro rozvoj cestovního ruchu na Náchodsku. Avšak jak bylo zmíněno v návrzích na zlepšení, jsou zde určité nedostatky, které je nutno z hlediska kvality, atraktivnosti a pohodlí návštěvníků napravit. Spojení cykloturistiky a Náchodska svoji budoucnost bezpochyby má a to až jako hlavní důvod k návštěvě oblasti nebo jen jako doplněk k ostatním formám turistiky (pěší, vodní či kulturně-historická).

Důležitým pozitivním zjištěním z pohledu rozvoje cestovního ruchu v regionu je, že z návštěvníků nadpoloviční většina tráví v regionu více než 3 dny. Tato skutečnost je vítaná pro svůj ekonomický význam nejen pro místní podnikatele, obyvatele, ale i pro obecní rozpočty, protože větší ekonomický efekt pro region má turista, který zde stráví delší dobu.

Cykloturistika a její rozvoj v regionu má velký význam z hlediska cestovního ruchu a návštěvnosti oblasti. Pro značné množství turistů již dnes představuje možnost cykloturistiky nezbytnou podmínku pro výběr lokality pro rekreaci. Hlavním motivem je překonání delší vzdálenosti a tím možnost shlédnutí více přírodních, kulturních a historických zajímavostí a vedlejším motivem je prospěšný vliv na zdraví. V současnosti v cykloturistice převažují tendence upřednostňující budování komunikací sloužících výhradně pro cyklisty či kolečkové brusle tedy cyklostezek, což dále zvyšuje atraktivnost regionů z pohledu těchto sportovních aktivit.

Na úplný závěr je nutné říci, že Náchodsko je specifický kraj a to nejen díky bohatosti na historické památky ale také s vazbou na literaturu, protože je krajem hned několika našich významných autorů, kteří svůj rodný kraj zaznamenaly a zvěčnili ve svých dílech.

11. Summary

This bachelor work is focusing on influence cycle tourism in region Náchodsko. The work at first determines cycle tourism and region Náchodsko, then analyses current situation and offer of services for cycle tourism and other activities of tourism.

At the same time has been performed field research by means of questionnaire survey, which was processed and evaluated. On the basis of these datas we determined visitor profile and proposed possibilities for further development of the region in cycle tourism. Visitor was usually man with secondary educationally in age group from 31 to 45 years. His stay here was with family and usually for 3 up to 7 days. The visits are regular (repeated). Possibilities for the development were found firstly in improvment of the quality current services eventually offering services in places where these services are missing.

In conclusion of the work were mentioned key facts about region Náchodsko and cycle tourism in this area.

All work leads to finding, that the importance and popularity of cycle tourism as a form of travel stir is growing up and it is one of the most popular way how to spend your holiday actively.

12. Přehled použité literatury

Literatura

1. ORIEŠKA, J. *Technika služeb cestovního ruchu*. Praha: Idea servis, 1992. 135 s.
2. HESKOVÁ, M. a kol. *Cestovní ruch*. Praha: Fortuna, 2006. s. 224
3. GÚČIK, M. a kol. *Krátký slovník cestovního ruchu*. Banská Bystrica: Slovensko – švajčiarske združenie pre rozvoj cestovního ruchu, 2004. 175 s.
4. PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J. *Cestovní ruch-výkladový slovník*. Česká republika: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002. 448 s.
5. FORET, M., FORETOVÁ, V. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. Praha: Grada Publishing, 2001, 178 s.
6. SIDWELLS, Ch. *Velká kniha o cyklistice*. Banská Bystica: Slovart, 2004, 240 s.
7. CIHLÁŘ, J., ČERNÝ, J., BAKALÁŘ, R. *Zlatá kniha cyklistiky*. Praha: Olympia, 1984, 217 s.
8. SOULEK, I., MARTINEK, K. *Cyklistika*. Praha: Grada Publishing, 2000, 112 s.
9. STANĚK, J. *Náchodsko a Hradecko : turistický průvodce*. Praha : Olympia, 1986, 293 s.
10. LISÁK, P., SUCHÁNEK, P. *Náchodsko a Broumovsko – turistický průvodce*. Náchod: JUKO, 1994, 147 s.
11. LISÁK, P., SUCHÁNEK, P. *Adršpašsko-teplické skály a okolí : turistický průvodce*. Náchod : JUKO, 1997, 79 s.
12. PODHORSKÝ, M. *Góry Stolowe – Broumovská vrchovina*. Praha: Freytag & Berndt, 2000, 143 s.

Propagační materiály a prospekty

13. Kladské pomezí – jeho dědictví a krása, Hronov: Branka, 2005, 23 s.
14. Turistický průvodce okolím Náchoda a Chudoby, Bydgoszcz:UNIGRAF, 2007,72s.
15. Památky a Kultura – Kladské pomezí, Náchod: Branka, 2007.
16. Náchod a Náchodsko, Hradec Králové: Garp, 2001.
17. Aktivní dovolená na Náchodsku a Broumovsku, vydala Branka.
18. Lyžařské výlety v Kladském pomezí, Hronov: Branka, 2006.

Mapy

Orientační mapa cyklotras KČT Kladským pomezím, vydal svaz cestovního ruchu Branka, 2006

Mapy Broumovsko, Adršpašsko-teplické skály (č. 115) a Orlické hory, Góry Stolowe (č. 116), vydal SHOCart, 2007 a 2005

Internetové stránky

www.czechtourism.cz
www.turistik.cz
www.cyklotrasy.cz
www.cyklistevitani.cz
www.cyklotoulky.cz
www.nakole.cz
www.vychodni-cechy.info
www.kladskepomezi.cz
www.nachodsko.cz
www.skaly-adrspach.cz
www.adrspach.cz
www.teplickeskaly.com
www.broumovsko.cz
www.mestonachod.cz
www.broumov-mesto.cz
www.novemestonadmetuji.cz
www.ceskaskalice.cz
www.campbrodsky.cz
www.atcrozkos.com

13. Seznam příloh

Příloha 1 - Dotazník

Příloha 2 - Orientační mapa cyklotras KČT Kladským pomezím

Příloha 3 - Fotogalerie – Adršpašsko-teplické skály, Broumov, Ostaš, Hronov

Příloha 4 - Fotogalerie – Náchod, Nové Město nad Metují, Jaroměř, Ratibořice, vodní nádrž Rozkoš, pevnost Dobrošov

Příloha 1

Katedra tělesné výchovy
Ekonomická fakulta JU

Dotazník (on-site survey)

Místo:

Datum:

Den:

Čas:

Dobrý den, jsem Jiří Myšák a jsem studentem Ekonomické fakulty Jihočeské univerzity. Ve své bakalářské práci se věnuji problematice cykloturistiky a jejího vlivu na cestovní ruch regionu Náchodsko. Mohu Vás požádat o zodpovězení několika otázek? Zabere to jen pár minut a pro mou práci je to zásadní. Vaše odpovědi jsou striktně anonymní.

Nejprve bych se Vás chtěl zeptat:

- 1) Odkud jste přijel/a? město: _____
kraj: _____
(stát)
- 2) Kolik dní zde strávíte?
 - 1 den
 - 2 – 3 dny
 - 3 – 7 dní (týden)
 - více _____
- 3) Jak jste se sem dostali?
autem na kole pěšky autobus vlak jinak? _____
- 4) Jste zde sám/a s přáteli s rodinou?
- 5) Jak jste se dozvěděli o cyklostezce?
TV rozhlas tisk Internet CK infocentrum přátelů a známí jinak?
- 6) Jaké je hlavní místo Vašeho pobytu? _____
- 7) Jaká místa v okolí jste v rámci pobytu navštívili nebo plánujete navštívit?

- 8) Jak často region navštěvujete?
 - a) pravidelně (min. 1x za 1,2 roky)
 - b) nepravidelně (1x za 3 roky či méně)
 - c) jsem tu poprvé
 - d) místní

9) Využíváte služby spojené s cykloturistikou?

	ANO	NE
a) značené cyklotrasy a cyklostezky		
b) cyklobusy, cyklovlaky		
c) servisy		
d) prodejny		
e) úschovny		
f) informace (informační centra)		

10) Jak by jste ohodnotil tyto služby? (na stupnici 1 až 5, 1- výborné, 2- velmi dobré, 3- dobré, 4- uspokojivé, 5- neuspokojivé)

	1	2	3	4	5
a) značení cyklotras					
b) servisy					
c) prodejny					
d) úschovny					
e) informace (informační centra)					

11) Jakým aktivitám mimo cykloturistiku se během pobytu věnujete?

	ANO	NE	OBČAS
a) koupání			
b) pěší turistika			
c) návštěvy historických zajímavostí v okolí			
d) návštěvy muzeí			
e) účast na kulturních a společenských akcích			
f) houbaření a sběr lesních plodů			
g) sporty – tenis, volejbal, nohejbal, atd.			
h) jiné			

12) Které další služby a aktivity postrádáte?

Poslední otázky jsou pro statistické hodnocení.

Věk: Pohlaví: žena/ muž

Vzdělání: základní vyučena(a) střední vysokoškolské

Zaměstnání: student zaměstnanec živnostník zaměstnavatel důchodce jiné

Příloha 4

Náchodský zámek

Kostel sv. Vavřince na náměstí v Náchodě

Nové Město nad Metují - zámek

Nové Město nad Metují - náměstí

Chrám sv. Mikuláše - Jaroměř

Pevnost Josefov - Jaroměř

Ratibořický zámek

Staré Bělidlo - Ratibořice

Pevnost Dobrošov

vodní nádrž Rozkoš

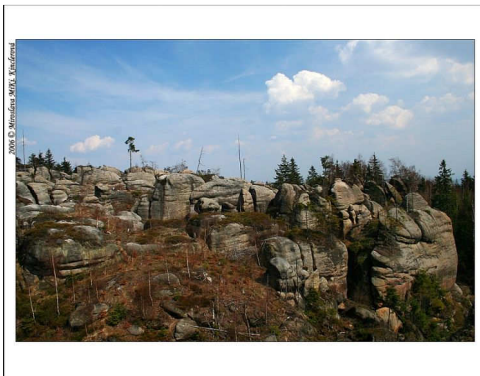
Příloha 3

Milenci v Adršpašských skalách

Chrámové stěny v Teplických skalách

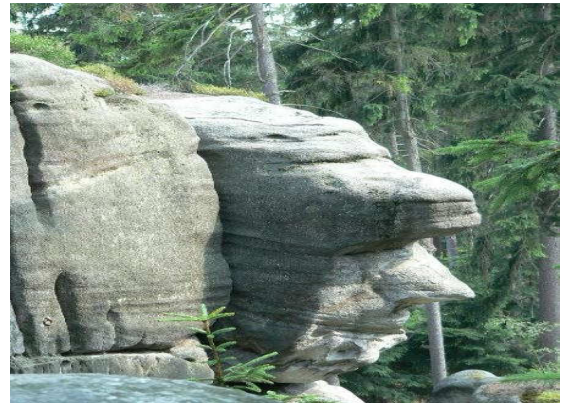
Broumovské stěny

Broumovský klášter

Hřbitovní kostel Panny Marie - Broumov

skála nazvaná Zrádce - Ostaš

Rodný dům Aloise Jiráska - Hronov

Jiráskovo divadlo - Hronov